

OPŠTINA ŽABLJAK

P L A N

**ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POŽARA ZA TERITORIJU
OPŠTINE ŽABLJAK**

Žabljak

P L A N

ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POŽARA ZA TERITORIJU OPŠTINE ŽABLJAK

GLAVA I

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA

1. OPŠTI DIO

1.1. Geografski položaj

Opština Žabljak se nalazi na sjeverozapadu Crne Gore i pripada durmitorskom području i podređen je koordinatama 43° 09' 17" sjeverne geografske širine i 19° 07' 15" istočne geografske dužine. Prostire se na 445km², čime zauzima 3,22% ukupne površine Crne Gore. Žabljak se nalazi na sjeverozapadnoj strani jezerske površi a na sjeveroistočnoj strani Durmitora. Sa nadmorskom visinom od 1.450 metara – najvišoj je urbano naselje na Balkanu. Prema površini koju pokriva, od ukupno 21 opštine u Crnoj Gori, zauzima 15. mjesto. Prepoznatljiv po planini Durmitor, ovaj prostor oivičen je sa sjevera i sjeveroistoka kanjonom rijeke Tare – opština Pljevlja, sa zapadne i jugozapadne strane dolinama Pive,

Komarnice i Bukovice – opština Plužine, dok istočnu i jugoistočnu stranu čini rijeka Bukovica uzvodno od ušća rijeke Tušinje kao i put na potezu Donja Bukovica-Vražje jezero, Njegovuđa i Đurđevića Tara – opština Šavnik. Položaj nacionalnog parka Durmitor u biogeografskom pogledu pripada južno-dinarskom području. U sastavu opštine je 28 naselja, organizovanih u 12 mjesnih zajednica od kojih je jedna gradska.

1.2. Reljef

1.2.1 Geomorfološki faktori

Osnovna geomorfološka podjela područja opštine podrazumijeva četiri specifične prostorne cjeline sa naglašenom fizionomijom: masiv Durmitora, kanjon rijeke Tare, površ Jezera i masiv Sinjajevine.

Masiv Durmitora predstavlja markantnu reljefnu cjelinu koja je ispresijecana mnogobrojnim kanjonima rijeka i potoka, sa velikim brojem vrtača, uvala, zaravni, planinskih oka i drugih karstnih tvorevina; kao poseban fenomen prirode. Iz njegovog planinskog masiva izbija veliki broj posebno interesantnih vrhova grebena i prevoja sa različitim oblicima. Na Durmitoru je nekoliko desetina vrhova viših od 2000 m, od kojih je najviši Bobotov kuk sa 2522 metara, a najniži teren je nizvodno od ušća Sušice u Taru, gdje je nadmorska visina oko 515 m, tako da je visinska razlika na prostoru NP "Durmitor" preko 2000 metara.

Kanjon Tare, kao jedinstvena pojava po svojoj dubini, od 1000 m, a mjestimično i 1300 m, svrstava se odmah iza Velikog kanjona rijeke Kolorado (SAD). Kanjon Tare se prostire od ušća Bistrice do Šćepan polja (opština Plužine) i ima dužinu od 78 km. Kanjon je usječen u trijaskim i jurskim krečnjacima, čija se moćnost povećava u donjem dijelu rijeke Tare. U samom kanjonu je vrlo malo proširenja i ona se javljaju na mjestima gdje su u podini trijaskih krečnjaka škriljci i pješčari donjeg trijasa; na području opštine Žabljak evidentirano je samo jedno proširenje kod naselja Tepca. Pored kanjona Tare, po svojoj prepoznatljivosti ističe se i rijeka Sušica. Kanjon Sušice je smješten između Durmitora i Pivske planine, dug je 15 km i dubok 700 m.

Površ Jezera predstavlja zaravnjen plato nadmorske visine od 1300 do 1500 m koji prostorno objedinjava područje opštine i vezuje planinske lance Durmitora sa kanjonskom dolinom Tare.

Sinjajevina je prostrana planinska visoravan, duga oko 40km i široka oko 15 km, koja leži u polukrugu dubokog kanjona Tare. Ona je najveća krečnjačka zaravan – površ u Crnoj Gori, a zajedno sa Durmitorom predstavlja najveću morfološku jedinicu Sjeverozapadne Crne Gore. Na području opštine Žabljak djelovali su i djeluju gotovo svi oblici stvaranja reljefa osim vulkanskih.

1.2.2 Geološko-hidrološke odlike terena

Na teritoriji Opštine Žabljak mogu se izdvojiti na osnovu hidrogeoloških svojstava slijedeće stijenske mase:

- Slabo do dobro propusne stijene intergranularne poroznosti
- Dobro propusne stijene pukotinsko-kavernozne poroznosti
- Slabo propusne stijene
- Pretežno nepropusne stijene.

1.2.3 Inženjersko-geološke odlike terena

Sa inženjersko-geološkog aspekta na teritoriji opštine Žabljak mogu se generalno izdvojiti slijedeće grupe stijena: vezane (dobro okamenjene, slabo okamenjene) i nevezane.

U grupu vezanih dobrookamenjenih stijena mogu se uvrstiti: karbonatne i silicijske stijenske mase predstavljene slojevitim i masivnim krečnjacima, dolomitima, krečnjacima sa rožnacima, laporovitim krečnjacima trijaske i jurske starosti, vulkanske stijene predstavljene andezitima trijaske starosti i dijabaz rožnačke formacije jurske starosti. Ove stijenske mase, prema geotehničkim karakteristikama i fizičko-mehaničkim svojstvima odlikuju se relativno povoljnim inženjersko-geološkim svojstvima sa aspekta prostornog planiranja i izgradnje. Ove stijenske mase izgradjuju uglavnom dobro nosive i stabilne terene, izuzev duž kanjanskog dijela Tare gdje su moguće pojave nestabilnosti u vidu odrona. Ograničavajući faktori za gradnju na dijelu terena izgradjenom od ovih stijenskih masa su nagib terena i skaršćenost karbonatnih stijenskih masa.

U grupu nevezanih stijena mogu se uvrstiti glacijalni, glaciofluvijalni, deluvijalni i aluvijalni sedimenti.

Sa aspekta stabilnosti na teritoriji Opštine Žabljak mogu se izdvojiti:

- stabilni tereni zastupljeni na širem prostoru Sinjajevine i Jezerske visoravni,

- uslovno stabilni tereni. To su tereni koji su stabilni u prirodnim uslovima, međutim u uslovima izvodjenja građevinskih objekata, odnosno nekontrolisanog zasijecanja padina, kao i u dinamičkim uslovima moguće su određene pojave nestabilnosti. To se u prvom redu odnosi na terene Rasove (od Đurđevića Tare do Aluga), zatim Selina i na područje Tepaca;

- nestabilni tereni u koje su uvršćeni kanjonski djelovi Tare i Sušice u kojima se događaju odroni i sipari, kao i uvale na padinama Durmitora koje su većinom pokrivene naslagama slabo vezanih osulina i siparima.

1.3.1 Korišćenje voda za vodosnabdijevanje

Primarna i sekundarna vodovodna mreža opštine Žabljak u dužini od preko 120 km, proporcionalno veličini, površini i broju potrošača svrstava se u najduže izgrađene vodovodne mreže koje se nalaze u našem okruženju. Problem snabdijevanja opštine Žabljak sa pitkom vodom sukcesivno se javlja posljednjih godina u avgustu i septembru mjesecu, tako da dotok vode sa izvorišta Oko ispod Crvene grede ne može u tim mjesecima da podmiri realne potrebe stanovništva opštine Žabljak. Stoga je DOO „Komunalno i vodovod“ Žabljak, zaduženo za ove poslove, prinuđeno da eksploatiše vodu iz bunara koji se nalaze u slivu Mlinskog potoka i time obezbijedi pitku vodu potrošačima.

1.4 Klimatske karakteristike

Žabljački kraj se nalazi u zoni planinskog kontinentalnog klimatskog pojasa. Naselje Žabljak neznatno osjeća primorski klimatski uticaj i uglavnom ima umjereno - kontinentalne klimatske odlike, modificirane reljefom koji klimu planinske okoline Žabljaka čini kontinentalno-planinskom i subplaninskom.

Na području opštine srednja godišnja temperatura vazduha ima zonalni raspored, tako da je moguće izdvojiti četiri termičke zone:

- dolina Tare sa prosječnom godišnjom temperaturom od oko 8-10 °C
- kanjon Tare sa prosječnom godišnjom temperaturom od oko 6-8 C°
- planinski dio područja sa prosječnom godišnjom temperaturom od oko 2-4 °C
- planinski vrhovi sa prosječnom godišnjom temperaturom od oko 0 °C.

Područje Žabljaka spada u područja velike oblačnosti, posebno povećana u hladnom dijelu godine. Žabljačko područje prima godišnje prosječno do 2200mm padavina. Padavine su ravnomjerno raspoređene tokom godine, izraženije su zimi nego ljeti, dok su jul i avgust najsušniji mjeseci. Raspored vazdušnih strujanja pored opšte cirkulacije modificiran je lokalnim uslovima. Najučestaliji vjetrovi su iz južnog kvadranta (22,6 %) i sjeverni, pogotovo na području Žabljaka (25,4%). Na Žabljačkom području su česti i zapadni i severozapadni vjetrovi (22,6%), a ostali duvaju znatno ređe.

1.5 Stanje životne sredine i kulturnog nasleđa

Prethodno date informacije o stanju životne sredine prostora Žabljaka ukazuju da su svi njeni elementi: voda, vazduh, zemljište, biodiverzitet i predjeli / pejzaži u značajnoj mjeri očuvani, iako trpe određene pritiske, kako iz okruženja tako i od ljudskih aktivnosti na samom području Opštine (turizam, poljoprivreda, šumarstvo i dr.). Može se zaključiti da su ti pritisci nastali kao posljedica loše planiranog i neravnomjernog turističkog i urbanog razvoja, posebno u gradu Žabljaku i njegovom neposrednom okruženju. Nepovoljni uticaji na životnu sredinu dosta variraju po svom intenzitetu i vremenu trajanja. Dok su jedni zastupljeni u određenoj sezoni (zbog povećanog broja turista / posjetilaca, požari i sl), drugi su vezani za ljudska naselja (pretvaranje prirodnih u izgrađena / „neprirodna“ staništa, otpad i otpadne vode, saobraćaj i dr.). U pogledu zagađenja nema posebno izraženog zagađivača. U okviru životne sredine, prirodne vrijednosti i posebno biodiverzitet područja Opštine Žabljak se izdvajaju kao najvažniji njen dio zbog kojeg je ovo područje pod nacionalnom (nacionalni park „Durmitor“ zaštićen od 1952) i dvojnog međunarodnom zaštitom (u okviru UNESCO-a).

1.6 Demografske karakteristike

Prema podacima iz poslednjeg Popisa 2011. godine u opštini Žabljak živi 3.569 stanovnika, odnosno 0,58% crnogorske populacije. U odnosu na Popis 2003. godine zabilježen je pad u broju stanovnika za 605, što predstavlja pad od 15,1%. Ovaj podatak ukazuje na nastavak trenda depopulacije, koji je uslovljen slabim razvojem privrede, nemogućnošću usavršavanja i napredovanja mladih ljudi u struci nakon završenih fakulteta, nezadovoljavajućom zdravstvenom zaštitom i dr. Gustina naseljenosti iznosi 8 stanovnika/km², što opštinu Žabljak svrstava u grupu opština sa najmanjom gustinom naseljenosti. Uporedo sa padom broja stanovnika, zabilježeno je i smanjenje broja domaćinstava. Prema rezultatima posljednjeg Popisa, na teritoriji opštine Žabljak ukupan broj domaćinstava je iznosio 1.273 ili 80 domaćinstava manje u odnosu na 2003.godinu.

Prosječna starost stanovništva iznosi 41,9 godina, što predstavlja stadijum duboke demografske starosti. Poređenja radi, na nacionalnom nivou, prosječna starost iznosi 37,2 godine. Staro stanovništvo, odnosno stanovništvo starije od 60 godina čini više od četvrtine ukupne populacije.

1.7 Privredni i infrastrukturni objekti

Privreda opštine Žabljak zasniva se uglavnom na turizmu, poljoprivredi, drvnoj industriji i uslužnim djelatnostima. Imajući u vidu geografski položaj i prirodne atrakcije Žabljaka, kao vodeća privredna grana izdvaja se turizam. Prema podacima iz 2011. godine, u Žabljaku postoje 241 registrovana pravna subjekta, među kojima preovladavaju preduzetnici i društva sa ograničenom odgovornošću.

1.7.1 Privredni objekti u turizmu

U Žabljaku se nalazi 11 hotela koji raspolažu sa 327 soba, 66 apartmana i 893 kreveta. Za obavljanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu registrovano je 84 subjekta sa ukupno 470 kreveta. Takođe, registrovano je 11 restorana, 25 ostalih ugostiteljskih objekata i 77 trgovinskih radnji.

Glavni razvojni potencijali u turizmu ostvaruju se preko sledećih turističkih preduzeća: - HTP „Primorje“- Hotel Planinka

- DOO „Bjelobor“- Hotel Bjelobor
- DOO „Bjelobor“- Hotel Zlatni Bor
- DOO „Apo“- Hotel Javor
- DOO „Enigma turist“- Hotel Enigma
- DOO „MB turist“ - Hotel MB
- DOO „PIO“ Ulcinj - Hotel Gorske oči
- DOO „Najs“ - SKI-hotel,
- DOO „HM Durmitor“ - Hotel Žabljak
- DOO „Arco – Iris“ - Hotel „ Polar star“
- DOO „Adria CO“ - Hotel „Soa“.

NAPOMENA: Svi gore navedeni hoteli moraju imati “plan zaštite od požara”

1.7.2 Elektroprivredni objekti

Snabdijevanje električnom energijom opštine Žabljak se odvija preko jednog dalekovoda 110kV, koji za sada radi pod naponom 35kV sa izvorne napojne

trafostanice 110/35 kV Pljevlja 1, a sa 35kV dalekovodom preko Šavnika je povezan na dalekovod 110kV Nikšić – Brezna (radi pod naponom 35kV). Svi potrošači na konzumnom području Opštine energiju dobivaju preko jedne od dvije postojeće 35/10kV trafostanice pojedinačne instalisane snage 2x4 MVA, što zadovoljava trenutno potrebe u većem periodu godine. U periodu zime, maksimalno opterećenje približava se gornjoj granici. Sa trenutnim kapacitetom trafostanice mogu se podmirivati sadašnje potrebe, ali ne i neke veće. Ova trafostanica je rađena za transformaciju 110/35kV, iako radi kao 35/10kV.

Na gradskom području je podzemna kablovska mreža 10kV dosta dobrog kvaliteta i 14 trafostanica. U pojedinim dijelovima postoje slučajevi preopterećenja trafostanice i većeg pada napona od dozvoljenog. Na vangradskom području mreža je vazдушna, na pojedinim dionicama je zastarjela i lošeg kvaliteta, a provodnici su malog presjeka. Stubovi su amortizovani u najvećem dijelu i ne odgovaraju propisanim tehničkim uslovima. Vazдушna mreža 0,4kV u većem dijelu ne zadovoljava potrebe potrošača. 10kV nadzemni vodovi su uglavnom dotrajali (oko 50 godina) i potrebna je rekonstrukcija. Isti slučaj je i sa selima u okolini Njegovuđe. Niskonaponska mreža je dotrajala.

1.7.3 Saobraćajna infrastruktura

Saobraćajni položaj opštine Žabljak je određen time što je ona smještena na periferno u odnosu na najvažnije saobraćajnice, što predstavlja ozbiljan problem sa aspekta razvoja turizma. Prema istoku je povezan relativno kvalitetnim regionalnim putem Žabljak - Pljevlja - Prijepolje (92 km), gdje se ovo područje vezuje za prugu Beograd - Bar i Beogradsko - Zlatiborski drum, i putnim pravcem Žabljak - Djurdjevića Tara – Mojkovac (67 km) gdje se ostvaruje veza sa pomenutom prugom i Jadransko - Jonskom magistralom. Veliki značaj za ovu opštinu ima stara saobraćajnica Žabljak - Šavnik - Nikšić (87 km), kao i ljetnja saobraćajnica Žabljak - Trsa - Plužine i Žabljak - Boan – Mioska, koje su u dosta lošem stanju. Posebno se ističe značaj novoizgrađenog putnog pravca Risan – Žabljak, koji je značajno unaprijedio saobraćajnu povezanost Žabljaka, jer su izbegnute navedene dionice puta loših karakteristika od Šavnika do Žabljaka i skraćena veza sa Primorjem.

U odnosu na postojeće magistralne, regionalne i lokalne puteve na teritoriji opštine, pored opštinskog centra Žabljaka, najpovoljniji geosaobraćajni položaj imaju naselja: Rasova, Vrela, Borje, Tepačko Polje, kao i Motički Gaj, Virak, Pašina Voda, Pošćenski kraj, na regionalnom putu Pljevlja- Žabljak-Šavnik,. Ostala naselja locirana duž postojećih lokalnih i nekategorisanih puteva imaju dosta nepovoljan geosaobraćajni položaj (sa putevima loših tehničkih karakteristika).

1.7.4 Telekomunikacije

Telekomunikacioni saobraćaj obavlja se preko telefonske centrale u Žabljaku i dva isturena pretplatnička stepena na Njegovuđi i u Virku. Centrala na Žabljaku je povezana optičkim kablom sa glavnom centralom u Pljevljima. Ovaj prenosni sistem, kao i prenosni sistem do isturenih pretplatničkih stepena (povezanih optičkim kablovima sa centralom na Žabljaku) su prilično dobrog kvaliteta. U Žabljaku postoje ukupno 873 fiksna priključka, a broj korisnika ADSL-a se povećava iz godine u godinu (111 registrovanih korisnika u 2008, do 202 registrovana korisnika u 2010. godini).

1.8 Vanprivredni objekti i ustanove

1.8.1 Obrazovne ustanove

U opštini Žabljak nastava se izvodi u dvije osnovne, O.Š Dušan Obradović - Žabljak i Vuk Knežević - Njegovuđa. Srednja škola u Žabljaku (koristi prostorije O.Š. Dušan obradović) ima dva nastavna područja: Gimnazija - opšti smjer i Ugostiteljski – tehničar kulinarstva i tehničar usluživanja.

Školska zgrada u Žabljaku je u dobrom stanju, na što je posebno uticala temeljna spoljašnja i unutrašnja rekonstrukcija izvedena u periodu od 2003. do 2007. godine.

Školska zgrada u Njegovuđi je izgrađena prije 30 godina i zahtijeva rekonstrukciju krova i fasade, kao i uvođenje sistema centralnog grijanja. Škole su, uglavnom, zadovoljavajuće opremljene savremenim nastavnim sredstvima.

NAPOMENA: Gore navedene škole moraju imati plan zaštite od požara

1.8.2 Zdravstvene ustanove

Na Žabljaku postoji jedna zdravstvena stanica, u okviru koje postoji i služba hitne pomoći. Zdravstvenih radnika je 18, od čega 7 ljekara. U okviru zdravstvene stanice, postoji i zgrada za stacionar sa porodilištem, koja dugi niz godina nije u funkciji. Osnovni nedostatak zdravstvene zaštite na Žabljaku je nemogućnost obavljanja specijalističkih pregleda kao i stacionarnog liječenja. Radi ostvarivanja ovih svojih prava, stanovnici su prinuđeni da putuju u udaljene zdravstvene centre (najbliži u Pljevljima na 60 km).

1.8.3 Sportski objekti

Na Žabljaku postoji 11 registrovanih sportskih udruženja. Među njima se ističe planinarsko-smučarsko društvo „Durmitor“. Ovo Društvo broji preko 200 članova. Ostali klubovi su: ski klubovi „Durmitor“, „Freedom“, „Žabljak“, „Korman“, „Vrh“, snowboard klubovi „Savin kuk“ i „Zbrda Zdola“, atletski klub „Durmitor“, Lovačko društvo „Durmitor“, SRD „Crno jezero“ i sportsko rekreativno društvo „Veterani“.

Glavni sportski objekti na Žabljaku su fudbalski stadion „Ravni Žabljak“ i novoizgrađena sportska dvorana „Žabljak“ kojim upravlja opština Žabljak preko DOO „Sportska dvorana“ Žabljak.

1.8.4 Vjerski objekti

Vjerski objekti na teritoriji opštine Žabljak su: Crkva Sv. Preobraženja, Manastir Podmalinsko, Crkve u Kršu, Javorju, Međužvalju, kao i nekoliko drugih seoskih crkvi.

2. POSEBNI DIO

2.1 Analiza hazarda

Požar predstavlja nekontrolisani proces sagorijevanja, čija pojava (plamen, toplota i produkti sagorijevanja) često ugrožava život ljudi i može da izazove velike materijalne štete.

Požari su najčešći na:

- zelenim i šumskim površinama,
- stambenim, javnim, privrednim i drugim objektima,
- objektima, instalacijama i skladištima opasnih materija,
- infrastrukturnim objektima, instalacijama i uređajima.

Šumski požar javlja se u nekoliko oblika, i to:

- niski ili prizemni požar, koji zahvata gorivi materijal na tlu i nisko rastinje,
- visoki požar razvija se iz niskog požara jačeg intenziteta, a njime su najčešće ugrožene četinarske šume,
- požar pojedinačnih stabala nastaje udarom groma i
- podzemni požar, vrlo rijedak i širi se veoma sporo.

Prema prirodi postojanosti materijala pri sagorijevanju, požari se dijele na četiri klase, i to:

klasa A: požari čvrstih zapaljivih materijala, često organske prirode, pri čijem se sagorijevanju normalno obrazuje žar,

klasa B: požari zapaljivih tečnosti,

klasa C: požari zapaljivih gasova i

klasa D: požari zapaljivih metala.

Požar je česta posljedica i elementarnih nepogoda i havarija, pri čemu redosljed događaja može da bude različit. S druge strane, šumski požari kao elementarne nepogode, bilo da su izazvani ljudskom nepažnjom ili da su nastali spontano, mogu da ugroze čitave regije.

2.2 Mogući rizici nastanka požara

Da bi se mogle preduzeti najadekvatnije mjere zaštite od požara, moramo znati kako do njega može doći, tj. poznavati uzroke i rizike od požara, koji su međusobno povezani. Ako uklonimo uzročnike, a rizike od požara svedemo na minimum, ako ugradimo instalacije za dojavu požara i stabilne instalacije za njihovo gašenje, ako obezbijedimo dovoljno opreme i sredstava za gašenje požara i obučimo ljudstvo da rukuje tom opremom i sredstvima, tada postićemo cilj zaštite od požara, tj. smanjenje štetnih posljedica vatre.

Do požara dolazi djelovanjem toplote na materiju koja može gorjeti uz prisustvo kiseonika. Ta toplota može se postići na razne načine, koji su sistematizovani u određene grupe, kao što su:

- I. Toplota dobijena gorenjem druge materije
  - Direktni dodir s plamenom ili užarenim materijama
  - Eksplozija
- II. Toplota dobijena hemijskom reakcijom
  - Hemijske reakcije
  - Samozagrijavanje i samozapaljenje
- III. Toplota dobijena prelaskom električne energije u toplotnu
  - Elektricitet
  - Munja ili grom
  - Statički elektricitet

- IV. Toplota dobijena mehaničkim radom
- Trenje
  - Pritisak
  - Udar.

2.3 Učestalost pojavljivanja i intezitet djelovanja požara

Statistički pokazatelji u posljednjih nekoliko godina pokazuju da su najkritičniji ljetnji mjeseci (jul – septembar), a požari najučestaliji na otvorenom prostoru (požari niskog i visokog rastinja), stambenim i poslovnim objektima, saobraćajnim sredstvima, šumskim kompleksima i deponijama itd. Požari na kućama i stambenim objektima najčešće se javljaju u periodu od novembra do juna, tj. u toku grejne sezone. U većini slučajeva posledica ovih požara su neadekvatno izvedeni dimovodi. Dimnjaci su kanali koji služe za odvođenje produkata sagorijavanja ložišta. Nesagorjele čestice čađi se talože u unutrašnjosti pa se usled toplote gasova, koji se odvođe kroz njega mogu zapaliti pri čemu se odlobađa velika količina toplote.

Godina	Kuće,stanovi i ostali objekti	Šumski kompleksi	Sitno rastinje	Saobraćajna sredstva	Deponije	Spašavanje u planinama
2012	7	7	9	0	13	9
2013	5	0	1	1	15	5
2014	7	1	11	7	18	3

Tabela br 1 Tabelarni prikaz požara na teritoriji opštine Žabljak u periodu od 2012. god do 2015. god.

2.4 Analiza rizika

Rizik od požara se može definisati kao očekivani nivo gubitaka ili šteta nastalih usljed požara na određenom mjestu i u određeno vrijeme. Kada se procjenjuje nivo rizika od požara neophodno je poznavati sve komponente rizika, njihovo mjesto i međusobnu povezanost.

Zavisno od usvojene metodologije, rizik od požara se može iskazati kroz očekivani broj žrtava, očekivane materijalne gubitke i dr., zavisno od toga da li se radi o šumskom požaru, požaru na stambenim ili poslovnim objektima, javnim objektima, industriji, kritičnoj infrastrukturi i sl.

Faktori koji najčešće dovode do povećane povredljivosti zajednice od požara su:

- nepoštovanje principa održivog razvoja
- degradacija prirodnih resursa i povećanje nesigurnosti u vodosnabdijevanju,
- ruralno-urbane migracije i pritisak na Podgoricu,
- nedovoljni institucionalni kapaciteti u suočavanju sa katastrofama,
- neadekvatnost i nepripremljenost lokalnih zajednica za predviđanje i upravljanje rizikom u vanrednim situacijama i

- neadekvatna infrastruktura.

Utvrđivanje i procjena rizika u cijelosti, prikazuje gdje postoje opasnosti koje mogu izazvati incidente i u kojim okolnostima te opasnosti postaju ugrožavajuće. Analiza rizika sadrži pregled rizičnih objekata i mogućih posljedica na ljude, imovinu i okolinu.

Cilj analize je da se utvrdi:

- gdje se mogu pojaviti ozbiljne opasnosti;
- kakve bi opasnosti mogle biti; - do kojih vrsta incidenata bi moglo doći;
- na koga/ šta i gdje bi mogli uticati (ljudi, ugroženi objekti i životna sredina);
- kakva šteta bi mogla biti prouzrokovana i njene razmjere;
- vjerovatnost incidenta; - koji činioci povećavaju rizik;
- način prikaza rezultata analize.

2.4.1 Rizici nastajanja požara u šumskim kompleksima

Šume i šumska zemljišta čine važan elemenat životne sredine, značajan činilac ruralnog razvoja, kulturne tradicije i jačanja ekonomije. Šumski eko-sistemi kao suštinska komponenta prirodnih sistema od velikog su značaja za budući razvoj opštine Žabljak

. Zbog svojih brojnih specifičnosti, šume su prostori od jedinstvenog značaja, kao staništa sa izraženom biološkom raznolikošću i jedinstvenim pejzažom.

Na požarni rizik u šumskim kompleksima značajno utiču:

prisustvo velike količine gorivog materijala (suvih drva, grana, lišća i ostalog materijala),

loženje vatre (pastiri, šumski radnici, izletnici, planinari i turisti),

loženje vatre u šumskom gazdinstvu (spaljivanje otpadaka, uništavanje šumskih insekata, melioracija→ šumskih pašnjaka),

namjerne paljevine (razni motivi, koristoljublje, osveta i ostalo),

atmosferska pražnjenja elektriciteta (udari groma),

toplotna djelovanja sunca na staklene površine (samozapaljenje) i

ugostiteljski i turistički objekti, gdje su prisutni gotovo svi uzroci nastanka požara.

Dodatno na nastanak i širenje šumskih požara utiču i:

geografski položaj i konfiguracija terena,

godišnje doba,

starost šume,

otvorenost šume.

Posljedice požara na šume zavise od:

vrste požara,

vrste šume,

vremena nastanka i trajanja požara,

veličine opožarene površine, kao i kondicije šumskog ekosistema.

Najveće štete pričinjavaju visoki požari, koji zahvataju stabla od korijena do vrha krošnje. Takve opožarene sastojine potrebno je posjeći i obnoviti. Pored šteta izraženih u gubitku drvne mase, dolazi do oštećenja ili potpunog uništenja ekoloških, socijalnih i ekonomskih funkcija šuma.

Crnogorične šume predstavljaju veći rizik za nastajanje požara, zbog postojanja smole, eteričnih ulja i raznog osušenog gorivog materijala na tlu. Mlađe

šume su rizičnije jer je veća mogućnost širenja požara. U šumama u kojima se nalaze turistički objekti, kroz koje prolaze putevi može se očekivati i veći broj požara, zbog prisustva čovjeka i tehnike.

Na teritoriji opštine Žabljak moguće je izdvojiti tri kategorije šuma po stepenu ugroženosti od požara:

1. Jako ugrožene – Ovdje spadaju šumske kulture i čiste sastojine borova, gdje su požari mogući čitavog ljeta i u ranu jesen. Površina ovih sastojina iznosi:

- U G.J. „Gornji Šaranci“ 784 ha;
- U.G.J. „Donji Šaranci“ 342 ha;
- U.G.J. „Tepačke šume“ 100 ha.

2. Srednje ugoržene – Ovdje spadaju mješovite sastojine četinara i mješovite sastojine četinara i lišćara, gdje su požari mogući u periodu avgust – septembar. Površina ovih sastojina iznosi:

- U G.J. „Gornji Šaranci“ 1.274 ha;
- U.G.J. „Donji Šaranci“ 2.269 ha;
- U.G.J. „Tepačke šume“ 3.041 ha.

3. Malo ugrožene – Ovdje spadaju čiste sastojine lišćara, gdje su požari mogući u proljeće, naročito prije vegetacije u peridu suša. Površina ovih sastojina iznosi:

- U.G.J. „Donji Šaranci“ 58 ha;
- U.G.J. „Tepačke šume“ 12 ha.

redni br.	Sektor	Adresa	Zona opasnosti	Kategorija prijetnji	Najbliža služba zaštite	Najbliža lokacija vodozahvata	Hidrantska mreža
1	Rudanci	Brajkovača Žabljak	Srednja	III	Žabljak	Žabljak 30 km	Ne postoji
2	Aluško borje	Njegovuđa Žabljak	srednja	III	Žabljak	Žabljak 20 km	Ne postoji
3	Šarigora	Njegovuđa Žabljak	srednja	III	Žabljak	Žabljak 15 km	Ne postoji
4	Trgilj	Njegovuđa Žabljak	srednja	III	Žabljak	Žabljak 12 km	Ne postoji
5	Crni vrh	Žabljak	srednja	III	Žabljak	Žabljak 10 km	Ne postoji
6	Elaj	Žabljak	srednja	III	Žabljak	Žabljak 8 km	Ne postoji
7	Ravni	Podgora Žabljak	srednja	III	Žabljak	Žabljak 8km	Ne postoji
8	Tmorska glavica	Žabljak	srednja	III	Žabljak	Žabljak 8 km	Ne postoji
9	Ninkovića luka	Nacionalni park „Durmitor“	srednja	III	Žabljak	Žabljak 15 km	Ne postoji
10	Radovan luka	Nacionalni park „Durmitor“	srednja	III	Žabljak	Žabljak 20 km	Ne postoji

Tabela br. 2 Tabelarni prikaz ugroženosti šumskih kompleksa po lokalitetu

NAPOMENA: Uprava za šume P.J. Žabljak mora imati plan za zaštitu od požara

2.4.2 Rizici nastajanja požara u nacionalnim parkovima i na zelenim površinama

Veliki procenat četinarskih, hrastovih i bukovih šuma opredijelio je opštinu Žabljak kao područje povećanog požarnog rizika. Kao lokacije visokog rizika za nastanak šumskih požara mogu se izdvojiti šumski kompleksi u rejonu Nacionalnog parka "Durmitor" i njegove zaštitne zone (naročito šume u rejonu naselja Tepca), područje Sinjajevine (Šaranske šume), kao i šumski kompleksi u kanjonu rijeke Tare i njegovom neposrednom okruženju. Latentnu opasnost na ovim prostorima predstavljaju tzv. "visoki požari", koji zahvataju stabla od korijenja do vrha krošnje, uzrokujući pojave eolske i vodne erozije i nakon toga, degradirane površine na kojima se javljaju pionirske, manje vrijedne vrste drveća.

Na teritoriji NP „Durmitor“ moguće je izdvojiti tri kategorije prostornih cjelina ugroženih od požara:

- JAKO UGROŽENE:

Uža zona Nacionalnog parka (okolina Zminjeg i Crnog jezera, Sušica).

U ovoj zoni je koncentracija turista najveća i opravdano predstavlja područje sa najvećim rizikom od izbijanja požara. Ovo područje nije često bilo zahvaćeno vatrenom stihijom al predstavlja jako ugroženo područje od izbijanja požara. Pojava požara na ovom području može izazvati pustošenje šumskih ekosistema, kao i velike materijalne gubitke i oštećenja infrastrukturnih objekata (Restorani, Planinarski domovi i sl). Ovo područje je potrebno obraditi kroz sve faze zaštite područja od požara (preventivne, mjere u slučaju izbijanja požara i sanacione mjere nakon požara) u smislu izrade propagandnog materijala, stalni nadzor područja i obilazak terena. Najbolji efekti osmatranja se postižu sa lokaliteta Pitomine, Štuoc i Prisoje. Putni pravci koji prolaze ovom zonom su: Žabljak – Crno jezero i Žabljak – Zminje jezero. Mada, kroz ovo područje postoji veliki broj planinarskih i pješačkih staza koje se mogu iskoristiti u slučaju izbijanja požara. S tim u vezi ovo područje je potrebno obezbijediti određenim priručnim sredstvima za gašenje požara (burad sa vodom i pijeskom), mjestima za skladištenje protiv požarne opreme (naprtnjače, lopate, krampovi i sl). Period u kojem je moguća pojava požara je tokom ljetnje turističke sezone (Jun – Septembar).

Zona kanjonske doline rijeke Tare u okolini sela i katuna (Dobrilovina, Đurđevića Tara, Tepca, dr.)

Ova zona je zona sa najvećim stepenom ugroženosti od požara što dokazuje učestale pojave vatrene stihije. Na ovom području je svake godine konstatovan požar. Ovo područje je potrebno nadzirati tokom "požarne sezone" sa više lokaliteta i mjesta. Služba zaštite Nacionalnog parka je tokom ljetnjih mjeseci danonoćno raspoređena na ovom području u smislu osmatranja i patroliranja. Glavno područje sa koje se vrši osmatranje je sa najvišočijih kota kanjona sa jedne i druge strane rijeke Tare. Takođe, osmatranje se sprovodi i sa magistralnoig puta Đurđevića Tara – Mojkovac i Đurđevića Tara - Pljevlja. Pojava požara na ovom području je tokom cijele ljetlje sezone Jun-Septembar.

Prostor u okolini naselja i katuna kao što su: selo Mala Crna Gora i dr.

Ova zona takođe predstavlja zonu jako ugroženog područja iz razloga velike frekvencije turističkih posjetioca i količine gorivog materijala koji se nalazi u neposrednoj blizini ovog područja. Na ovom području nijesu zabilježeni učestali požari, mada je izdvojeno kao područje sa velikim stepenom rizika iz razloga velike frekvencije turista, prisustvo domicilnog i sezonskog stanovništva, blizine gorivog materijala (šumski kompleksi) i povoljni atmosferski elementi za izbijanje požara (jak vjetar i velika insolacija tokom ljetnjih mjeseci). Područja Male Crne Gore je pod stalnim nadzorom službe zaštite Parka i tokom ljetnjih mjeseci se vrši patroliranje područjem i osmatranjem sa određenih uzvišenja. Potrebna materijalno-tehnička sredstva za gašenje požara (naprtnjače, lopate, bačve sa pijeskom i vodom i sl) treba da budu na samom području gdje bi se mogla lako upotrebiti u slučaju izbijanja požara.

Područja okarakterisana kao jako ugrožena od izbijanja požara je potrebno da budu opremljena određenim materijalno-tehničkim sredstvima kao i određenim brojem čuvarske službe. Tako se za svako područje jake ugroženosti predlaže da se formira dva punkta gdje će biti obezbijedena potrebna priručna sredstva za gašenje požara i da u svako vrijeme bude na raspolaganju minimum dva zaposlena radnika Službe zaštite Parka.

- SREDNJE UGROŽENE:

Prostor gdje je koncentracija turista najveća (Ivan do, Pitomine, II Logor-Splavište, Radovan luka, Brštanovica).

Područje koje zahvata navedena naselja spadaju u područja srednje ugroženosti od požara. Izdvojena su zbog prisustva domicilnog stanovništva, kao i zbog prisustva sezonskog stanovništva i turističkih posjetilaca tokom ljetnje sezone. Na ovim područjima nije zabilježena učestala pojava požara, mada je pojava vatrene stihije nije isključena zbog prisustva velikog broja ljudi na malom području. Služba zaštite NP Durmitor je prisutna tokom cijele godine na ovim područjima i vrše stalnu kontrolu područja. Opasnost od izbijanja požara se ogleda u sporadičnom prisustvu šumskih kompleksa oko ovih naselja i odmorišta.

Područja okarakterisana kao srednje ugrožena od izbijanja požara je potrebno da budu opremljena određenim materijalno-tehničkim sredstvima kao i određenim brojem čuvarske službe. Tako se za svako područje srednje ugroženosti predlaže da se formira po jedan punkt gdje će biti obezbijedena potrebna sredstva za gašenje požara i da u svako vrijeme bude na raspolaganju jedan radnik službe zaštite Parka.

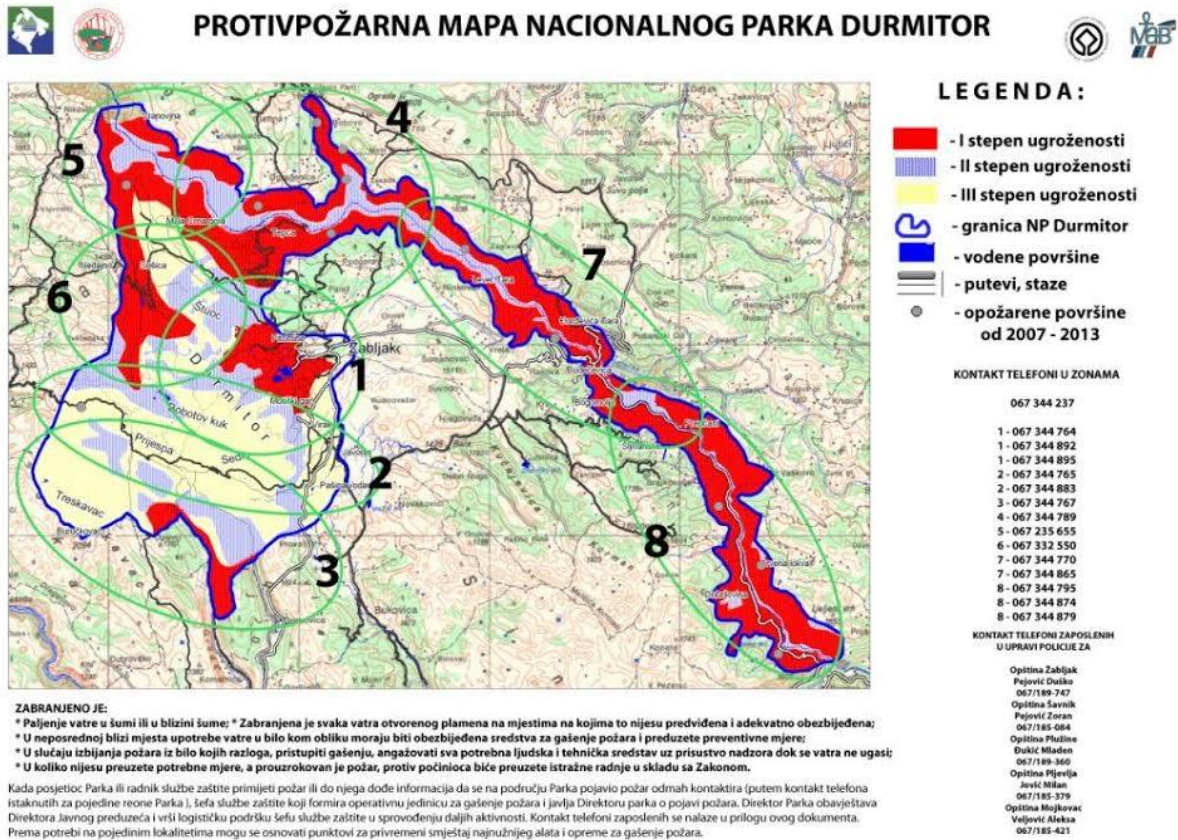
- MALA UGROŽENOST:

Prostori koji nijesu obrasli šumskom vegetacijom (Planinski masiv Durmitora, Prostor Valovitog i Dobrog dola.

Prostor masiva Durmitor, Valovitog i Dobrog dola je izdvojen kao područje male ugroženosti iz razloga što su ovo lokaliteti sa veoma malim prisustvom

gorivog materijala (otpadak od šume i šikare). Mada, ovo područje je tokom "požarne sezone" je pod stalnim nadzorom službe zaštite NP Durmitor.

Područja okarakterisana kao malo ugrožena od izbijanja požara je potrebno da budu pod stalnom kontrolom službe zaštite Parka, a da patrole i osmatranje područja bude tokom cijele ljetnje sezone.

Oko gradskog naselja nalaze se zelene površine, uglavnom obrasle niskim rastinjem, koje predstavljaju stalan rizik od nastanka požara. Ovdje postoji opasnost od požara koji se može prenijeti i na okolne stambene zgrade i druge objekte.

NAPOMENA: NP Durmitor mora imati plan za zaštitu od požara

2.4.3 Rizici nastajanja požara u objektima javne namjene

1. Objekti kulture

U zgradi kulturnog centra ne postoje instalacije za dojavu požara niti stabilni sistemi za gašenje požara. U zgradi postoji instaliran hidrant. Dobar prilazni put omogućio bi brz dolazak Službe zaštite sa vatrogasnim vozilom u slučaju nastanka požara.

2. Turistički kapaciteti

Hoteli su objekti javne namjene na kojima zbog istovremenog boravka većeg broja ljudi, treba sprovoditi maksimalne mjere zaštite od požara. Hidrantska instalacija u ovim objektima mora biti u funkcionalnom stanju, kao i protivpožarni aparati.

3. Obrazovne ustanove

Obrazovne ustanove spadaju u grupu visokorizičnih objekata od požara pa je neophodno redovno održavanje hidrantske, elektro i gromobranske instalacije na njima. Zgrada osnovne škole „Dušan Obradović, u kojoj se izvodi i nastava Srednje škole „17 Septembar“, posjeduje hidrante i PP aparate. Zagrijavanje ove zgrade kao i dječijeg vrtića vrši se pomoću stanice za tečni naftni gas (kapaciteta 30 m³), koja je instalirana u dvorištu škole, što povećava rizik od izbijanja požara. Stanica je ograđena i obezbijeđena. Zgrada OŠ „Vuk Knežević“ na Njegovuđi takođe posjeduje hidrante i PP aparate, kao i dobre prilazne puteve za vozila Službe zaštite.

4. Zdravstvene ustanove

Zdravstvena stanica u Žabljaku posjeduje hidrant i PP aparate. Prilazni put je dobar i moguć je prilaz vatrogasnih vozila sa svih strana. Ono što povećava rizik od izbijanja požara jeste sistem grijanja zgrade koji radi na bazi lož ulja.

5. Sportski objekti

Sala Sportskog centra „Žabljak“ posjeduje savremenu opremu za javljanje i automatsko gašenje požara (splinker instalacije). Zagrijavanje SC vrši se preko stanice za TNG. Rezervoar se nalazi sa prednje strane SC i kapaciteta je 20 m³, ograđen je i obezbijeđen. Ovo postrojenje povećava rizik od nastanka i širenja požara.

2.4.4 Rizici nastajanja požara u stambenim, poslovnim i stambeno-poslovnim objektima

Zavisno od vrste gorljivog materijala koji se nalazi u prostorijama prizemlja ili sprata, požar može da ima različite intenzitete i da dostigne temperaturu do 1100°C zbog čega su ugrožene i konstrukcije zgrade. Ako je tavanica od zapaljivog materijala može doći do zapaljenja ovog materijala u samoj konstrukciji pri čemu se požar širi naviše. Kod ovih požara postoji opasnost od njihovog širenja naviše, preko stepenišnog prostora, ventilacionog kanala, instalacija grijanja ili elektro instalacija, pri čemu mogu biti ugroženi ne samo spratovi iznad već i tavanski prostor i krov zgrade.

Širenje požara u najvećoj mjeri usmjereno je naviše, ali postoji i jaka tendencija širenja požara po horizontali iz prostorije u prostoriju. Postoji opasnost od širenja vatre i naniže ali u manjoj mjeri.

Posebne karakteristike razvoja ima požar koji je nastao u šupljinama konstrukcija, u plafonu, na pregradnim zidovima ili u podovima. Ovaj požar karakteriše duže neprimjetno i nepotpuno tiho gorenje u šupljinama konstrukcija i može da zahvati velike površine skrivajući opasnost od rušenja dijela konstrukcije kada vatra dobije dovoljno kiseonika. Pri konstrukciji ovih zgrada neophodno je voditi računa o izboru materijala i njegovom ponašanju pri izloženosti visokim temperaturama. Kalorična vrijednost sagorivog materijala po jedinici površine kako ugrađenog u konstrukciji zgrade tako i pokretanog materijala na toj površini naziva se požarno opterećenje. Ispitivanjem je ustanovljeno da prosječna količina sagorivog materijala u stanovima iznosi 32 kg/m² a temperaturni režim će biti uslovljen ukupnom količinom sagorivog materijala koji se nalazi u jednoj zgradi.

Klasifikacija zgrada prema otpornosti na požare izvršena je u pet grupa. Najveća otpornost prema požaru zahtijeva se od glavnih konstruktivnih djelova. U tabeli je data klasifikacija otpornosti na požar zgrada, ukupna požarna otpornost zgrada na osnovu ocjene prema tabeli, požarna otpornost pojedinih građevinskih konstrukcija koje čine objekat, na osnovu standardizovane vrijednosti stepena požara, otpornosti prema tehničkom uslovu i namjeni.

Najčešći uzorci nastajanja požara u stanovima su nepravilno korišćenje kućnih aparata i neispravne elektro-instalacije.

Podrumske prostorije u kojima se skladišti gorivo i drugi zapaljivi materijali su često mjesto nastajanja požara u stambenim objektima.

Pošto se ove prostorije bez nadzora u njima se požari primijete obično kada se paljenje zapaljivog materijala pretvori u veći požar.

U slučaju požara u stambenim objektima neophodno je izvršiti brzu i sigurnu evakuaciju ljudi što je olakšano kod prizemnih objekata jer je mala vjerovatnoća da će svi otvori istovremeno biti zahvaćeni vatrom.

Vrsta građevinske konstrukcije	JUS standard ispitivana otpornost prema požaru	Položaj	Stepen otpornosti prema požaru-standardni tipovi konstrukcije				
			I	II	III	IV	V
			Bez opasnosti	Mala opasnost	Srednja opasnost	Veća opasnost	Velika opasnost
1	2	3	4	5	6	7	8
Nosivi zidovi Nosivi stubovi Nosive grede	U.J.090 U.J.100 U.J.114	Unutar pož. sek		½	1.0	2.0	3.0
Međuspratne konstrukcije	U.J1.110			¼	½	1.0	2.0
Krovni pokrivač	U.J1.140			¼	½	¾	1.0
Nenosivi pregradni i fasadni zidovi	U.J1.090			¼	¼	¼	1/2
Konstrukcija evakuacionog puta			¼	½	1.0	2.0	3.0
Zidovi	U.J1.090	Granica pož. sektora	1	1	1.5	2.0	3.0
Međuspratne konstrukcije	U.J1.110		½	½	1.0	1.5	2.0
Otvori	U.J1.160		½	½	1.0	1.0	1.5

Tabela br. 3 Tabelarni pregled klasifikacije zgrada prema otpornosti na požar'

Najčešći uzroci nastajanja požara u stanovima su nepravilno korišćenje kućnih aparata i neispravne elektro-instalacije. Podrumske prostorije u kojima se skladišti gorivo i drugi gorljivi materijali su često mjesto nastajanja požara u stambenim objektima.

Pošto se ove prostorije bez nadzora u njima se požari primijete obično kada se paljenje zapaljivog materijala pretvori u veći požar.

U slučaju požara u stambenim objektima neophodno je izvršiti brzu i sugurnu evakuaciju ljudi što je olakšano kod prizemnih objekata jer je mala vjerovatnoća da će svi otvori istovremeno biti zahvaćeni vatrom.

Objekti sa velikim rizikom nastanka požara na gradskom području

1. Stambeni objekat u ulici Božidara Žugića br.9. Stambeni objekat izgrađen od drveta, međuspratna konstrukcija od drveta. Godina gradnje 1950. Broj stanova 9.
2. Zgrada „Gorskog oka“ prizemna betonska konstrukcija sa pregradama i krovnom konstrukcijom od drveta. Broj stanova 8. Godina gradnje 1970.
3. Stambeni objekat u ulici Njegoševa br.7. Objekat izgrađen od drveta. Međuspratna konstrukcija od drveta. broj stanova 6. Godina gradnje 1960.
4. Zgrada u uluci Nrodnih heroja b.b. Objekat izgrađen od kamena i drveta. Međuspratna konstrukcija od drveta. Broj stanova 4. Godina gradnje 1950.
5. Zgrada u ulici Narodnih heroja br. 10. Objekat izgrađen od drveta i kamena. međuspratna konstrukcija od drveta. Broj stanova 3. Godina gradnje 1950.

6. Zgrada u ulici Narodnih heroja br.5. Objekat izgrađen od drveta. Međuspratna konstrukcija na prvom spratu betonska, u potkrovlju od drvetra. Broj stanova 2 i 3 poslovna prostora. Godina gradnje 1950.
7. Zgrada u ulici Nrodnih heroja br. 6. Objekat izgradjen od drveta. Međuspratna konstrukcija drvena. Broj stanova 2. Godina gradnje 1956.
8. Zgrada u ulici Njogoševoj br. 6. Objekat izgrađen od drveta. Međuspratna konstrukcija drvena. Broj stanova 4. Godina gradnje 1920. Objekat renoviran u potpunosti.
9. 4 objekta u ulici Božidara Žugića. Objekti izgrađeni od drveta. Međuspratna konstrukcija drvena. U svakom objektu su po 4 stana. Godina gradnje 1950.
10. 2 objekta u ulici Vuka Karadžića br.4 i br.5 Objekti izgrađeni od drveta. Međuspratna konstrukci drvena. Broj stanova 8. Godina gradnje 1947.
11. Zgrada u ulici Jakova Ostojića bb. Objekat izgrađen od drveta. Međuspratna konstrukci drvena. Broj stanova 4.
12. Zgrada u ulici Njogoševa br. 11 Objekat izgrađen od drveta. Međuspratna konstrukci drvena. Broj stanova 4. Godina gradnje 1948.
13. Zgrada u ulici Vojvode mišića bb. Objekat izgrađen od drveta. Međuspratna konstrukci drvena. Broj stanova 3. Godina gradnje 1950.
14. Zgrada na putu za Crno jezero. Objekat izgrađen od drveta. Međuspratna konstrukci drvena. Broj stanova 3. Godina gradnje 1950.
15. Hotel Durmitor na putu za Crno jezero. Objekat izgrađen od drveta. Međuspratna konstrukci drvena. Godina gradnje 1920.

Sva ova područja predstavljaju potencijalna mjesta nastanka požara širih razmjera. Nastanak rizika na ovim lokacijama je moguć iz sledećih razloga:

- Objekti su izgrađeni od lako zapaljivih materijala (drvo, čatma)
- Starost objekata je oko 50 godina
- Dotrajale elektroinstalacije
- Dotrajali kanali za odvod dima
- Pored stambenih objekata urađeni montažni privremeni objekti (sušare, šupe..) u kojima se skladište lako zapaljivi materijali.

Sprečavanje nastanka rizika

Da bi se spriječio nastanak rizika ili smanjila mogućnost njegovog nastanka neophodno je izvršiti sledeće:

- Obnoviti elektroinstalacije
- Popraviti dimovode
- Ukloniti privremene objekte
- Postavljanje hidrantske mreže
- Otvoriti protivpožarne puteve oko objekata

Trajno rješenje je postepena izgradnja novih stambenih objekata i uklanjanje postojećih.

Spašavanje za vrijeme djelovanja nesreće

Nakon dojave o nastanku požara najkraćim putem doći do zapaljenog objekta i preduzeti sledeće aktivnosti:

- Spašavanje ugroženih lica
- Spašavanje imovine iz objekata
- Izvršiti raspored jedinice i otpočeti gašenje
- Izviđanjem procijeniti ugroženost ostalih objekata
- Potrebno ljudstvo za gašenje

- Potrebna tehnička sredstva za gašenje
- Pristupiti obezbjeđivanju potrebnog ljudstva i tehnike za gašenje

Otklanjanje nastalih posljedica

- Procjena nastale štete
- Zbrinjavanje ugroženog stanovništva
- Zbrinjavanje imovine
- Razčišćavanje zgarišta
- Obezbjeđivanje dežurstva na zgarištu

Objekti sa smanjenim rizikom od požara

- Zgrada "Sportski centar Žabljak"
- Zgrada doma zdravlja.

Prigradska naselja

Sva prigradska naselja možemo svrstati u mjesta sa umjerenim mogućnošću nastanka rizika od požara i u slučaju nastanka požara treba preduzeti već opisane aktivnosti

2.4.5. Rizici nastajanja požara u energetske objektima i instalacijama

Energetske objekte u Žabljaku možemo podijeliti na distributivne i prenosne. I pored najveće pažnje pri montaži i održavanju ovih objekata uvijek postoji opasnost da usled mehaničkih, tehničkih ili hemijskih uticaja na provodniku dođe do pojave električnog luka koji izaziva jako zagrijavanje i paljenje gorljivog materijala koji se nađu u blizini.

Da bi se smanjili rizici od požara, nastali usled kvarova na distributivnoj i prenosnoj mreži, na najmanju moguću mjeru potrebno je osigurati:

- □ Koridore visokonaponskih vazdušnih vodova;
- □ Prostore za izgradnju transformatorskih stanica;
- □ Prostore za smještaj kablovskih vodova.

Zagrijavanje provodnika usljed preopterećenja ili mehaničkog oštećenja je čest uzročnik nastanka požara. Najjednostavniji način sprečavanja pregrijavanja provodnika je postavljanje adekvatnih osigurača.

Oštećenja instalacija mogu nastati usljed:

- mehaničkih oštećenja;
- uticaja vlage;
- starenja instalacije;
- uticaja hemijskih sredstava.

Redovnom kontrolom elektro-instalacije znatno se smanjuje rizik nastanka požara, dok se pregrijavanje provodnika može izbjeći postavljanjem adekvatnih osigurača.

Transformatorske stanice predstavljaju jedan od najosjetljivijih dijelova elektro-energetskog sistema. Velika električna naprezanja kod pojave atmosferskih prenapona kao i mehanička naprezanja usled dinamičkih sila kod kratkih spojeva uslovljavaju mogućnost nastanka kvarova a time i mogućnost rizika od požara. Velika količina visoko kaloričnog ulja koje se nalazi u trafoima dodatno povećava rizik od požara.

2.4.6. Rizici nastajanja požara u industriji

Da bi se industrijski objekti razvrstali u odgovarajuću kategoriju ugroženosti od požara, moraju se za svaki objekta utvrditi sledeći elementi:

- Požarna ugroženost;
- Značaja i veličina objekta;
- Lokacija objekta;
- Udaljenost od opštinske Službe za zaštitu i spašavanje.

2.4.7. Rizici nastajanja požara u saobraćaju

Na magistralnom putu Žabljak - Risan, kao i na regionalnom putu Žabljak – Đurđevića Tara usljed velike frekvencije saobraćaja u ljetnjem periodu saobraćajni udesi mogu biti uzrok požara.

Posebna opasnost prijeti od havarije pri transportu otrovnih i opasnih materija kao što su: amonijak, azotna, sumporna, fosforna i mravlja kisjelina, etan, propan-butan gas, cijanidna jedinjenja, pesticidi i brojne druge hemikalije koje su u tranzitu kroz Žabljak.

2.4.8. Rizici nastajanja požara u skladištima

Skladišta možemo definisati kao prostor za privremeno lagerovanje proizvoda koji se nalaze u tečnom, komadnom ili rasutom stanju koja možemo podijeliti na više načina zavisno da li se u obzir uzima način njihove gradnje, namjena skladišta ili vrsta robe koja se u njima čuva. Za procjenu ugroženosti i preduzimanje mjera zaštite od požara pored namjene skladišta neophodno je poznavati i fizičko-hemijska svojstva uskladištenog materijala.

Sa tehnološkog aspekta procjene rizika bitna su tri faktora i to:

- moguće vrste požara i hemijsko-fizičke osobine uskladištene robe,
- požarno opterećenje sadržaja skladišta,
- brzina sagorijevanja uskladištene robe.

Skladišta moraju imati adekvatan prilaz za vatrogasna vozila i to:

- skladišta površine do 1000 m² moraju imati prilaz najmanje sa jedne strane,
- skladišta veličine od 1000 do 3000 m² najmanje sa dvije strane,
- skladišta iznad 3000 m² najmanje sa tri strane.

Put za evakuaciju iz skladišta mora uvijek biti slobodan i nezakrčen.

Na prostoru Opštine Žabljak postoje skladišta rezane građe.

2.5 Indukovani efekti požara

Posljedice po kritičnu infrastrukturu

Kod procjenjivanja vrste, inteziteta i učinka te mogućnosti djelovanja prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća potrebno je identifikovati objekte kritične infrastrukture i procijeniti moguće štetne posledice na njih kao i na okolinu.

Objekti kritične infrastrukture sa povećanim rizikom od požara u Žabljaku su:

Benzinska stanica Jugopetrol Kotor u ulici Vuka Karadžića bb. sa zapraminom od 74000 litara goriva i plinskim bocama za potrebe domaćinstava predstavlja opasnost za kuće u neposrednoj blizini na udaljenosti od 20 do 40 metara, autobusku stanicu kao i stambenu zgradu Razvršja.

Ovdje spadaju i zgrada osnovne škole "Dušan Obradović" zbog rekonstrukcije grijanja koja sada radi na tečni naftni gas. Rezervoar je smješten u dvorištu škole

po svim sigurnosnim standardima. Isto važi i za halu sportova, koja ima instaliran automatski javljač požara i instalaciju za automatsko gašenje. Požari na ovim infrastrukturnim objektima mogli bi dovesti do ugrožavanja ljudi i životne sredine što bi mogli porediti sa katastrofalnim požarima koji su se dogodili u svijetu u poslednjih 20. godina.

2.6. Požarni sektori

Požarni sektor je određena prostorna površina omeđena preprekama koje onemogućavaju prenošenje požara iz jednog područja u drugo. Požarne prepreke mogu biti: ulice, trgovi, zelene površine i drugo.

Požarne prepreke možemo podijeliti na:

- **Požarne prepreke I reda** - ne postoji mogućnost prenošenja požara ni u kakvim uslovima,

- **Požarne prepreke II reda** - ne postoji mogućnost prenošenja požara u normalnim uslovima,

- **Požarne prepreke III reda** - ne postoji mogućnost prenošenja požara u normalnim uslovima. Stepen požarne ugroženosti pojedinih sektora zavisi od površine sektora, prosječne starosti objekta,

gustine izgrađenosti, ukupne toplotne vrijednosti i prosječnog požarnog opterećenja. Požarno opterećenje zavisi od spratnosti objekata, prisutnosti zapaljivog materijala u konstrukcijama objekta i prisutnosti zapaljivog materijala u prostoru objekta. Stepen primjenjivosti građevinskih mjera zaštite razvrstan je u četiri kategorije na osnovu sledećih parametara:

- Spratnost i broj lica u objektu;
- Stepen otpornosti konstrukcija prema JUS-u 240;
- Protivpožarne prepreke objekata;
- Izlazi za evakuaciju;
- Mogućnost prilaza vozila objektima;
- Odimljavanje;
- Snabdjevenost požarnom vodom;
- Dojava požara.

U I kategoriju spadaju objekti kod kojih su primijenjene mjere potpuno usklađene sa pozitivno normativnom regulativom.

U II kategoriju spadaju objekti kod kojih je dobra primijenjenost mjera uz manje nedostatke.

U III kategoriju spadaju objekti koji nemaju primijenjene građevinske mjere zaštite.

Požarni sektor I obuhvata centar grada, Trg durmitorskih ratnika, naselja u Ulici Vuka Karadžića, Božidara Žugića i Tripka Džakovića.

Požarni sektor II obuhvata naselje Pečića ograda. Granice sektora su centar grada, Njegoševa ulica, ulica Žrtava fašizma i ulica Borislava Pekića.

Požarni sektor III obuhvata Buljev pod. Granice sektora su centar grada, Ravni Žabljak i Njegoševa ulica.

Požarni sektor III obuhvata centar grada, Narodnih heroja, hotela Planinke i Ski hotela ulice Jakova Ostojića i do doma zdravlja.

Požarni sektor IV obuhvata Staro pazarište. Granice sektora su Ulica Svetog Save, zaobilaznica i Mojkovačke bitke.

Požarni sektor V obuhvata naselje iznad benzinske stanice. Granice sektora su ulica Svetog save zaobilaznica, ulica Drobrobnjačka i Sinjajevinska.

Požarni sektor VI obuhvata naselje Pitomine i Ivan do, Kovačka dolina.

Požarni sektor VII obuhvata naselja Razvršje, Motički Gaj i Virak

Požarni sektor VIII obuhvata naselja Tmajevce, Meždo

Požarni sektor IX obuhvata naselja Bosača, Nadgora, Podgora, Uskoci i Palež.

Požarni sektor X obuhvata naselje Mala Crna Gora.

Požarni sektor XI obuhvata naselje Tepca.

Požarni sektor XII obuhvata naselja Pošćenski Kraj, Pašina Voda, Novakovići i Dobri Nugo.

Požarni sektor XIII obuhvata naselja Šumanovac, Suvodo, Zminica i Njegovuđa.

Požarni sektor XIV obuhvata naselja Tepačko Polje, Ninkovići, Borje, Vrela i Rasova

Požarni sektor XV obuhvata naselja Krš, Šljivansko, Pašino polje

Požarni sektor XVI obuhvata naselja Brajkovača i Gradina.

Požarni sektor XVII obuhvata naselja Studenca, Rudanca i Gomile.

2.7 Mjere, snage i sredstva za zaštitu od požara

Mjere zaštite od požara obuhvataju skup tehničkih aktivnosti koje se na osnovu vremena realizacije, mogu grupisati u preventivne, operativne i sanacione mjere zaštite. Preventivne mjere zaštite obuhvataju skup tehničkih, tehnoloških i organizacionih mjera koje se preduzimaju radi umanjenja mogućnosti za nastanak požara ili njegovog potpunog sprečavanja.

Preventivne mjere se dijele na:

- **Primarne mjere**, koje podrazumijevaju preduzimanje potrebnih preventivnih mjera prilikom projektovanja objekata tehnoloških procesa i infrastrukture, radi sprečavanja nastajanja takvih uslova koji mogu dovesti do požara.

- **Sekundarne mjere** koje obuhvataju rano otkrivanje nastalog požara i daljinski prenos alarmnog signala spasilačkim ekipama, radi preduzimanja pravovremene intervencije.

Preventivna zaštita, je najvažniji vid zaštite, i ima zadatak da eliminiše bilo kakvu mogućnost nastanka požara. ovaj vid zaštite zahtijeva visok stepen poznavanja kako osnovnih pojmova i definicija samog procesa nekontrolisanog sagorijevanja, tako i uslova vjerovatnoće njihovog nastanka.

Operativne mjere zaštite podrazumijevaju mjere koje se preduzimaju u slučaju nastanka požara. Sprovode se tokom faze spašavanja kada je neophodno upotrijebiti sve raspoložive snage i sredstva kako bi se izvršilo lokalizovanje ili potpuno gašenje požara.

Sanacione mjere zaštite sprovode se djelimično tokom faze spašavanja, dok se njihova najznačajnija upotreba ogleda u toku faze otklanjanja posledica u smislu revitalizacije ugroženog područja i njegovog što skorijeg dovođenja u stanje normalne upotrebljivosti.

Pod snagama za zaštitu od požara podrazumijevamo sve ljudske resurse koji se angažuju u slučaju

nastanka požara. Saglasno Zakonom o zaštiti i spašavanju definisano je da su to operativne jedinice u čijem sastavu se nalaze opštinska služba za spašavanje, jedinice civilne zaštite, specijalističke, dobrovoljne, preduzetne jedinice i jedinice za gašenje požara iz vazduha.

Služba zaštite i spašavanja u Žabljaku formirana je 2010. godine i broji 10 spasilaca sa prosječnom starošću od 31 godinu. Služba je smještena u prostorijama koje zadovoljavaju uslove smještaja profesionalnih pripadnika službe. U Službi zaštite postoje 3 namjenska vozila na koja se može računati pri zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara i to:

- Mercedes Unimog U500 2 kom.
- Motorne sanke Tajga 650 1 kom.
- Donacijom službe zaštite Podgorica, Žabljačka služba je dobila razvalni aparat za saobraćajne udese.
- U toku je nabavka lične zaštitne opreme za vatrogasce.

Civilna zaštita kao dio operativnih jedinica podrazumijeva vršenje humanitarnih aktivnosti sa ciljem da se zaštite ljudi od opasnosti izazvanih prirodnim, tehničko-tehnološkim, biološkim, hemijskim, nuklearnim, radijacionim i drugim hazardima i da se obezbijede uslovi potrebni za njihov opstanak, kao i da se u što većoj mjeri čuvaju materijalna i kulturna dobra i životna sredina.

Prema namjeni, zadacima i organizacijsko-formacijskoj strukturi, jedinice civilne zaštite obrazuju se kao:

- Jedinice opšte namjene.
- Jedinice specijalizovane namjene.

Analiza ugroženosti od požara pokazuje da je, zbog konfiguracije terena, gašenje požara izvan urbanih zona otežano, a na nekim lokalitetima nemoguća bez podrške iz vazduha. Zbog toga je jedan od prioriteta Ministarstva unutrašnjih poslova - Direktorata za vanredne situacije jačanje i opremanje jedinice za gašenje požara iz vazduha, avio-helikopterske jedinice. Ova jedinica se, osim za gašenje požara, veoma uspješno angažuje i za izviđanje, lociranje i javljanje novonastalih požara, ali i za rukovođenje i koordinaciju u situacijama kada je zahvaćeno veće područje. Osim toga, za gašenje požara iz vazduha koriste se avioni „dromaderi“, koji uz upotrebu helikoptera i podršku ljudstva sa zemlje, takođe mogu doprinijeti efikasnijem gašenju požara. Uspješnost gašenja požara iz vazduha u dobroj mjeri zavisi od učestalosti naleta i izbacivanja „vodenih bombi“. Da bi se skratilo vrijeme naleta, potrebno je napraviti pravilan izbor lokacije vodozahvata. Na osnovu dosadašnjih iskustava u gašenju požara iz vazduha, evidentirani su vodozahvati za avione i helikoptere.

Redni broj	Letjelica	Lokacija vodozahvata
------------	-----------	----------------------

1.	Helikopter K-32	-Crno jezero -Zminičko jezero -Vražije jezero -Pošćensko jezero
----	-----------------	--

Tabela br. 4 Lokacija vodozahvata za helikopter K-32

3. Zaključci

1. Planom zaštite od požara utvrđene su mjere i radnje zaštite od požara koje su dužne organizovati i sprovoditi preduzeća, organi, organizacije i građani na teritorije Opštine Žabljak u cilju sprečavanja izbijanja i širenja požara kao i gašenja i pružanja pomoći u otklanjanju posledica prouzrokovanih požarom.
2. Organizovanje i sprovođenje zaštite od požara na teritoriji Opštine Žabljak vrši se na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju, ovog Plana kao i planova privrednih društava, preduzetnika i drugih pravnih lica koji moraju biti usaglašeni ovim Planom.
3. Procjenom ugroženosti stvaraju se uslovi za upravljanje rizicima kroz planiranje, gradnju i uređenje prostora odnosno da se gubitci u ljudstvu, materijalnim sredstvima i oštećenju infrastrukturnih objekata svedu na najmanju moguću mjeru.
4. Svi nosioci aktivnosti u organizovanju i sprovođenju zaštite od požara dužni su da stalno ulažu napore na podizanju efikasnosti zaštite od požara naročito u vanrednim uslovima gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili nekim drugim rizikom.
5. Služba zaštite mora biti kadrovski, materijalno i stručno osposobljena za efikasno djelovanje u gašenju svih vrsta požara.
6. Postojanje velikog broja stambenih objekata izgrađenih od drvene konstrukcije zahtijeva stalno razrađivanje operativnih planova akcije gašenja požara na tim objektima kako bi se izbjegli gubitci u ljudstvu i smanjile materijalne štete.
7. Velike materijalne štete koje nastaju u šumskim požarima neophodno je svesti na najmanju moguću mjeru primjenjujući adekvatnu preventivnu zaštitu.
8. Obučavanje i opremanje pripadnika operativnih jedinica, kao i podizanje nivoa opšte požarne kulture kod građana je stalan zadatak svih subjekata nadležnih za oblast zaštite od požara.

GLAVA II

DOKUMENTA PLANA ZA ZAŠTITU OD POŽARA

1. MJERE ZAŠTITE OD POŽARA

Mjere zaštite i spašavanja predstavljaju organizovane radnje i postupke koje pripremaju organi državne uprave, organi lokalne uprave, privredna društva, preduzetnici i druga pravna lica u cilju sprečavanja nastajanja požara, preduzimanja adekvatnih aktivnosti za vrijeme i nakon gašenja požara.

Mjere zaštite i spašavanja razvrstane su u tri faze i to:

- I faza – preventivne mjere zaštite;
- II faza – mjere spašavanja;
- III faza – mjere otklanja posledica.

1.1 Šumski kompleksi

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje od požara, inspekcijski nadzor, izgradnja šumskih puteva i njihovo redovno čišćenje, održavanje šumskog reda i blagovremeno uklanjanje posječenih stabala, zabrana loženja vatre i postavljanje znakova obavještenja za zabranu loženja vatre, organizovanje osmatračkih službi čiji je zadatak da uoči požar u početnom stadijumu i izvrši njegovu dojavu, izviđanje iz vazduha, povećana opreznost pri upotrebi otvorene vatre na mjestima gdje je dozvoljeno njeno loženje, neprestalna edukacija stanovništva i sl.

Nosioci aktivnosti:

Lokalna uprava, MUP – Direktorat za vanredne situacije. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprava za šume, korisnici šuma i građani.

Spašavanje:

Rukovođenje i koordiniranje akcijom gašenja požara, angažovanje potrebnog broja pripadnika Službe zaštite, upotreba opreme i sredstava za gašenje požara, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenima, evakuacija ugroženih i nastadalih građana, zaštita i spašavanje životinja, spašavanje biljaka i biljnih proizvoda.

Nosioci aktivnosti: Lokalna uprava, Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, Nacionalni park, Uprava za šume, korisnici i vlasnici šuma.

Otklanjanje posljedica

Izvršiti procjenu šteta od požara, izvršiti sječu i uklanjanje opožarenih stabala, čišćenje površine zahvaćene požarom i priprema za pošumljavanje, izrada planova pošumljavanja, obezbjeđivanje sadnica i pošumljavanje.

Nosioci aktivnosti: Nacionalni park Durmitor, Lokalna uprava, Opštinska Komisija za procjenu štete, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprava za šume, korisnici i vlasnici šuma.

1.2 Nacionalni parkovi

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje od požara, inspekcijski nadzor, izgradnja prilaznih puteva i šumskih puteva za prilaz snaga za gašenje požara, njihovo

redovno čišćenje, zabrana loženja vatre, organizovanje službe osmatranja i javljanja, izviđanje iz vazduha, obezbjeđivanje opreme i sredstava za gašenje požara.

Nosioci aktivnosti: Lokalna uprava, Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, J.P. Nacionalni parkovi, korisnici i vlasnici šuma.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordinacija akcijama gašenja požara, upotreba opreme i sredstava za gašenje požara, angažovanje operativnih jedinica, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim licima, evakuacija nastradalih i ugroženih građana, zaštita i spašavanje životinja, spašavanje biljaka i proizvoda biljnog porijekla, stvaranje uslova za efikasno djelovanje Službe zaštite i spašavanja.

Nosioci aktivnosti: Lokalna uprava, Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, J.P. Nacionalni parkovi, korisnici i vlasnici šuma.

Otklanjanje posljedica

Procjena štete od požara, sječa i uklanjanje opožarenih stabala, čišćenje površine zahvaćene požarom i njena priprema za pošumljavanje, obezbjeđivanje sadnica i pošumljavanje.

Nosioci aktivnosti: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Komisija za procjenu štete, J.P. Nacionalni parkovi, vlasnici šuma, lokalna uprava i građani.

1.3. Stambeno poslovni objekti

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje, inspekcijski nadzor, pravilan izbor lokacije objekata, instalacija i uređaja u objektu, obezbjeđivanje prilaza i prolaza oko objekata za prilaz snaga za gašenje požara, pri izgradnji, legalizaciji ili pri namjeni objekata, izgradnja instalacija za gašenje požara (unutrašnji i vanjski), održavanje uređaja za zaštitu od požara, zabrana držanja lakozapaljivih materijala u potkrovljima i podrumima, i u zajedničkim djelovima zgrada, ispitivanje i zamjena elektro-instalacija u starim stambenim objektima, održavanje i popravka dimovoda, određivanje lokacije za objekte u kojima su skladištene zapaljive tečnosti i gasovi.

Nosioci aktivnosti: MUP – Direktorat za vanredne situacije, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, lokalna uprava, vlasnici i korisnici objekata.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordinacija akcijama gašenja požara, angažovanje jedinica Službe zaštite, evakuacija stanara i zaposlenih, izbor sredstava za gašenje požara, prije početka gašenja požara isključiti sa izvora napajanja električnom energijom, spašavanje imovine, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenima, gašenje požara, obezbjeđivanje dovoljnog ljudstva i tehničkih sredstava za gašenje, zbrinjavanje ljudi i materijalnih dobara, održavanje reda do završetka požara .

Nosioci aktivnosti:

Lokalna uprava, Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, Služba zaštite, Dom zdravlja, Crveni krst, Uprava policije i građani.

Otklanjanje posljedica

Pronalaženje uzroka zapaljenja, procjena štete, raščišćavanje i osposobljavanje objekta za upotrebu, organizovanje prikupljanja i pomoći , sprovođenje

zdravstveno-higijenskih mjera zaštite, prikupljanje podataka o nastalim poslasticama za ljude, materijalna dobra i životnu sredinu.

Nosioi aktivnosti: Državni organi, lokalna uprava, osiguravajuća društva, vlasnici i korisnici objekata.

1.4. Industrijski objekti

Preventivna zaštita

Izrada preduzetničkih planova zaštite i spašavanja, inspekciji nadzor, postavljanje instalacija za automatsku dojavu požara, ugradnja uređaja za mjerenje koncentracije zapaljivih i eksplozivnih smješa, postavljanje stabilnih instalacija za gašenje požara, protiv požarno odvajanje prostorija u kojima se radi sa lakozapaljivim i eksplozivnim smješama, obezbjeđivanje prolaza i prilaza oko objekata za gašenje požara. Privredna društva i druga pravna lica obavezna su da najmanje jednom godišnje vrše provjeru znanja zaposlenih vezano za protivpožarnu zaštitu. Obavezno je redovno održavanje i servisiranje električnih, ventilacionih, gromobranskih i drugih instalacija prema propisanim tehničkim normativima i upustvima proizvođača o čemu se vodi uredna dokumentacija. Privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici dužni su da opštim aktom utvrde mjere u

vezi sprovođenja i unapređenja zaštite od požara kao i da odrede odgovorno lice koje je dužno da se stara o sprovođenju mjera zaštite od požara i da obezbijedi da to lice bude stručno osposobljeno za uspješno vršenje poslova zaštite od požara.

Nosioi aktivnosti: Državni organi, lokalna uprava, privredna društva, pravna lica i preduzetnici.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordiniranja akcijama gašenja požara, angažovanje operativnih jedinica, potrebnog broja ljudstva, sredstava privrednog društva i drugih pravnih lica, izbor sredstava za gašenje požara, isključivanje objekta sa izvora napajanja električnom energijom, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim, evakuacija zaposlenih, njihov smještaj, izmještanje materijalnih dobara, stvaranje uslova za adekvatnu intervenciju Službe zaštite i spašavanja. Nosioi aktivnosti: Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, lokalna uprava i građani.

Otklanjanje posljedica

Otklanjanje izvora opasnosti koji mogu ponovo dovesti do pojavljivanja požara, rasčišćavanje zgarišta, sprovođenje zdravstvenih i higijensko epidemioloških mjera zaštite, prikupljanje podataka o poslasticama nastalim za ljude, materijalna dobra i životnu sredinu, procjena nastale štete, sanacija objekta.

Nosioi aktivnosti: Državna uprava, lokalna uprava, vlasnici i korisnici objekta.

1.2 Nacionalni parkovi

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje od požara, inspekcijski nadzor, izgradnja prilaznih puteva i šumskih puteva za prilaz snaga za gašenje požara, njihovo redovno čišćenje, zabrana loženja vatre, organizovanje službe osmatranja i

javljanja, izviđanje iz vazduha, obezbjeđivanje opreme i sredstava za gašenje požara.

Nosioци aktivnosti: Lokalna uprava, Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, Nacionalni park Durmitor, korisnici i vlasnici šuma.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordinacija akcijama gašenja požara, upotreba opreme i sredstava za gašenje požara, angažovanje operativnih jedinica, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim licima, evakuacija nastradalih i ugroženih građana, zaštita i spašavanje životinja, spašavanje biljaka i proizvoda biljnog porijekla, stvaranje uslova za efikasno djelovanje Službe zaštite i spašavanja.

Nosioци aktivnosti:

Lokalna uprava, Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, Nacionalni park Durmitor, korisnici i vlasnici šuma.

Otkaljanje posljedica

Procjena štete od požara, sječa i uklanjanje opožarenih stabala, čišćenje površine zahvaćene požarom i njena priprema za pošumljavanje, obezbjeđivanje sadnica i pošumljavanje.

Nosioци aktivnosti: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Komisija za procjenu štete, Nacionalni park Durmitor, vlasnici šuma, lokalna uprava i građani.

1.3. Stambeno poslovni objekti

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje, inspekcijski nadzor, pravilan izbor lokacije objekata, instalacija i uređaja u objektu, obezbjeđivanje prilaza i prolaza oko objekata za prilaz snaga za gašenje požara, pri izgradnji, legalizaciji ili pri namjeni objekata, izgradnja instalacija za gašenje požara (unutrašnji i vanjski), održavanje uređaja za zaštitu od požara, zabrana držanja lakozapaljivih materijala u potkrovljima i podrumima, i u zajedničkim djelovima zgrada, ispitivanje i zamjena elektro-instalacija u starim stambenim objektima, održavanje i popravka dimovoda, određivanje lokacije za objekte u kojima su skladištene zapaljive tečnosti i gasovi.

Nosioци aktivnosti: MUP – Direktorat za vanredne situacije, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, lokalna uprava, vlasnici i korisnici objekata.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordinacija akcijama gašenja požara, angažovanje jedinica Službe zaštite, evakuacija stanara i zaposlenih, izbor sredstava za gašenje požara, prije početka gašenja požara isključiti sa izvora napajanja električnom energijom, spašavanje imovine, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenima, gašenje požara, obezbjeđivanje dovoljnog ljudstva i tehničkih sredstava za gašenje, zbrinjavanje ljudi i materijalnih dobara, održavanje reda do završetka požara.

Nosioци aktivnosti: Lokalna uprava, Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, Služba zaštite, Dom zdravlja, Crveni krst, Uprava policije i građani.

Otkaljanje posljedica

Pronalaženje uzroka zapaljenja, procjena štete, raščišćavanje i osposobljavanje objekta za upotrebu, organizovanje prikupljanja i pomoći, sprovođenje zdravstveno-higijenskih mjera zaštite, prikupljanje podataka o nastalim posledicama za ljude, materijalna dobra i životnu sredinu.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, osiguravajuća društva, vlasnici i korisnici objekata.

1.4. Industrijski objekti

Preventivna zaštita

Izrada preduzetničkih planova zaštite i spašavanja, inspekciji nadzor, postavljanje instalacija za automatsku dojavu požara, ugradnja uređaja za mjerenje koncentracije zapaljivih i eksplozivnih smješa, postavljanje stabilnih instalacija za gašenje požara, protiv požarno odvajanje prostorija u kojima se radi sa lakozapaljivim i eksplozivnim smješama, obezbjeđivanje prolaza i prilaza oko objekata za gašenje požara. Privredna društva i druga pravna lica obavezna su da najmanje jednom godišnje vrše provjeru znanja zaposlenih vezano za protivpožarnu zaštitu. Obavezno je redovno održavanje i servisiranje električnih, ventilacionih, gromobranskih i drugih instalacija prema propisanim tehničkim normativima i upustvima proizvođača o čemu se vodi uredna dokumentacija. Privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici dužni su da opštim aktom utvrde mjere u vezi sprovođenja i unapređenja zaštite od požara kao i da odrede odgovorno lice koje je dužno da se stara o sprovođenju mjera zaštite od požara i da obezbijedi da to lice bude stručno osposobljeno za uspješno vršenje poslova zaštite od požara.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, privredna društva, pravna lica i preduzetnici.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordiniranja akcijama gašenja požara, angažovanje operativnih jedinica, potrebnog broja ljudstva, sredstava privrednog društva i drugih pravnih lica, izbor sredstava za gašenje požara, isključivanje objekta sa izvora napajanja električnom energijom, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim, evakuacija zaposlenih, njihov smještaj, izmještanje materijalnih dobara, stvaranje uslova za adekvatnu intervenciju Službe zaštite i spašavanja.

Nosioci aktivnosti:

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, lokalna uprava i građani.

Otklanjanje posljedica

Otklanjanje izvora opasnosti koji mogu ponovo dovesti do pojavljivanja požara, razčišćavanje zgarišta, sprovođenje zdravstvenih i higijensko epidemioloških mjera zaštite, prikupljanje podataka o posledicama nastalim za ljude, materijalna dobra i životnu sredinu, procjena nastale štete, sanacija objekta.

Nosioci aktivnosti:

Državna uprava, lokalna uprava, vlasnici i korisnici objekta.

1.5 Nastavno – obrazovne ustanove

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje, inspekcijski nadzor, upoznavanje zaposlenih i učenika o postupcima u slučaju izbijanja požara kao i mjerama i sredstvima za gašenje požara, izrada elaborata ili projekata zaštite od požara, redovno održavanje i servisiranje svih instalacija (električne, gromobranske, dimovodne, toplovodne i dr.) prema propisanim tehničkim normativima.

Nastavno obrazovne ustanove dužne su da opštim aktom utvrde mjere u vezi sa sprovođenjem i unapređenjem zaštite od požara.

Nosioci aktivnosti:

Ministarstvo prosvjete i nauke, MUP, lokalna uprava, vlasnici i korisnici ustanova.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordinacija akcijama gašenja požara, angažovanje operativnih jedinica, evakuacija učenika i zaposlenih, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim, izmještanje materijalnih dobara, stvaranje uslova za efikasno djelovanje Službe zaštite.

Nosioci aktivnosti:

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, lokalna uprava i građani.

Otklanjanje posljedica

Uklanjanje izvora opasnosti koji mogu dovesti do ponovnog požara, raščišćavanje zgarišta, sprovođenje zdravstvenohigijenskih mjera zaštite, procjena nastale štete, osposobljavanje objekta za upotrebu.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, vlasnici i korisnici objekata.

1.6. Elektro – energetska postrojenja

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje, inspekcijski nadzor, izrada elaborata ili projekata zaštite od požara, redovno održavanje i servisiranje uređaja, opreme i instalacija prema tehničkim normativima i upustvima proizvođača, pravilan izbor lokacije za izgradnju transformatorskih stanica, upoznavanje zaposlenih, prema posebnom programu, sa opasnostima i mogućim poslasticama u slučaju nastajanja požara na elektro-energetskim postrojenjima kao i sa mjerama i sredstvima za gašenje požara, obučavanje zaposlenih za rukovanje i praktičnu upotrebu pp aparata i ostalih sredstava za gašenje požara, postavljanje odgovarajućih uređaja, opreme i sredstava za gašenje požara na ugroženim mjestima.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, preduzeće u čijem je vlasništvu postrojenje, vlasnici i korisnici.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordinacija akcijama gašenja požara, angažovanje operativnih jedinica, potrebnog broja ljudstva i sredstava za gašenje požara, prije početka gašenja požara izvršiti isključenje objekta sa izvora napajanja električnom energijom, izbor sredstava za gašenje požara, pružanje prve medicinske pomoći

povrijeđenim, izmještanje materijalnih dobara, stvaranje uslova za efikasno djelovanje Službe zaštite i spašavanja.

Nosioci aktivnosti:

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, lokalna uprava i građani.

Otklanjanje posljedica

Uklanjanje izvora opasnosti koji mogu dovesti do ponovnog požara, ispitivanje uzroka požara, raščišćavanje zgarišta i sprovođenje zdravstveno i higijensko-epidemioloških mjera zaštite, prikupljanje posljedica nastalih po ljude, materijalna dobra i životnu sredinu, osposobljavanje objekta za upotrebu.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, vlasnici i korisnici.

1.7. Turistički objekti

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje, inspekcijski nadzor, izrada elaborata ili projekata zaštite od požara. Preduzeća koja pružaju turističke usluge dužne su da opštim aktom utvrde mjere za organizovanje i sprovođenje mjera zaštite od požara kao i da odrede odgovorno lice koje je dužno da se stara o sprovođenju mjera zaštite od požara. Zaposleni u preduzećima koja pružaju turističke usluge moraju biti upoznati sa opasnostima od požara vezanim za poslove i zadatke na koje su raspoređeni kao i sa sredstvima za gašenje požara i praktičnu primjenu ppaparata i ostalih sredstva za gašenje požara.

U cilju zaštite od požara neophodno je sve instalacije (električne, gromobranske, ventilacione, gasne, naftovodne, dimovodne itd.) redovno održavati i servisirati prema propisanim tehničkim normativima i obaveznim standardima kao i prema upustvima proizvođača o čemu treba voditi urednu dokumentaciju.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, vlasnici i korisnici objekata.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordinacija akcijama gašenja požara, angažovanje operativnih jedinica, potrebnog broja ljudstva i sredstava za gašenje požara, prije početka gašenja požara izvršiti isključenje objekta sa izvora napajanja električnom energijom, izbor sredstava za gašenje požara, evakuacija ugroženih građana, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim, izmještanje materijalnih dobara, stvaranje uslova za efikasno djelovanje Službe zaštite i spašavanja.

Nosioci aktivnosti:

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, lokalna uprava i građani.

Otklanjanje posljedica

Uklanjanje izvora opasnosti koji mogu dovesti do ponovnog zapaljenja objekta, pronalaženje uzroka požara, raščišćavanje zgarišta i sprovođenje zdravstveno i higijensko-epidemioloških mjera zaštite, prikupljanje podataka o posledicama

nastalim po ljude, materijalna dobra i životnu sredinu, procjena nastale štete, osposobljavanje objekta za upotrebu.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, vlasnici i korisnici objekata.

1.8. Telekomunikacioni i PTT objekti

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje, inspekcijski nadzor, izrada elaborata ili projekata zaštite od požara, redovno održavanje i servisiranje uređaja i instalacija prema važećim tehničkim normativima i upustvima proizvođača o čemu mora postojati uredna dokumentacija.

Upoznavanje zaposlenih sa opasnostima od požara vezanih za poslove i zadatke koje obavljaju kao i njihovo osposobljavanje za rukovanje opremom i sredstvima za gašenje požara koji se nalaze u objektu. Opštim aktom utvrđuju se mjere u vezi sa sprovođenjem i unapređenjem zaštite od požara i određuje se pravno lice koje je dužno da se stara o sprovođenju mjera zaštite od požara.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, vlasnici i korisnici objekata.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordinacija akcijama gašenja požara, angažovanje operativnih jedinica, potrebnog broja ljudstva i sredstava za gašenje požara, prije početka gašenja požara izvršiti isključenje objekta sa izvora napajanja električnom energijom, izbor sredstava za gašenje požara, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim, izmještanje materijalnih dobara, stvaranje uslova za efikasno djelovanje Službe zaštite i spašavanja.

Nosioci aktivnosti:

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, lokalna uprava i građani.

Otkaljanje posljedica

Uklanjanje izvora opasnosti koji mogu dovesti do ponovnog pojavljivanja požara, ispitivanje uzroka požara, raščišćavanje zgarišta i sprovođenje zdravstveno i higijensko-epidemioloških mjera zaštite, prikupljanje podataka o posledica nastalim po ljude, materijalna dobra i životnu sredinu, procjena nastale štete, osposobljavanje objekta za upotrebu.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, vlasnici i korisnici.

1.9. Zdravstvene ustanove

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje, inspekcijski nadzor, izrada elaborata ili projekata protivpožarne saglasnosti, redovno održavanje i servisiranje uređaja, opreme i instalacija prema tehničkim normativima i upustvima proizvođača, upoznavanje zaposlenih, prema posebnom programu, sa opasnostima i mogućim posledicama u slučaju nastajanja požara kao i sa mjerama i sredstvima za gašenje požara, obučavanje zaposlenih za rukovanje i praktičnu upotrebu pp-aparata i ostalih sredstava za gašenje požara, postavljanje odgovarajućih uređaja, opreme i sredstava za gašenje požara na ugroženim mjestima.

U zdravstvenim ustanovama u kojima boravi veći broj lica obavezno se izvodi instalacija za dojavu požara i stabilna instalacija za gašenje požara.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, vlasnici i korisnici ustanove.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordinacija akcijama gašenja požara, angažovanje operativnih jedinica, potrebnog broja ljudstva i sredstava za gašenje požara, evakuacija bolesnika i zaposlenih sa posebnim osvrtom na stara, iznemogla i nepokretna lica, prije početka gašenja požara izvršiti isključenje objekta sa izvora napajanja električnom energijom, izbor sredstava za gašenje požara, stvaranje uslova za efikasno djelovanje Službe zaštite i spašavanja.

Nosioci aktivnosti:

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, lokalna uprava i građani.

Otkaljanje posljedica

Uklanjanje izvora opasnosti koji mogu dovesti do ponovnog pojavljivanja požara, raščišćavanje zgarišta i sanacija objekta, sprovođenje zdravstveno i higijensko-epidemioloških mjera zaštite.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, vlasnici i korisnici.

1.10. Objekti kulture

Preventivna zaštita

Izrada planova za zaštitu i spašavanje, inspekcijski nadzor, izrada elaborata ili projekata zaštite od požara. Sve ustanove kulture obavezne su da opštim aktom utvrde mjere zaštite od požara kao i odgovorno lice koje je dužno da se stara o sprovođenju mjera zaštite od požara. Obavezno je održavanje i servisiranje instalacija prema važećim propisima i tehničkim normativima a u skladu sa upustvima proizvođača. Odgovorno lice za zaštitu od požara je obavezno da zaposlene upozna sa mjerama koje treba preduzeti u slučaju nastanka požara. U slučaju boravka većeg broja ljudi u objektu obezbijediti prohodnost svih izlaza za slučaj nastanka požara.

Nosioci aktivnosti:

Državni organi, lokalna uprava, vlasnici i korisnici.

Spašavanje

Organizacija rukovođenja i koordinacija akcijama gašenja požara, angažovanje operativnih jedinica, potrebnog broja ljudstva i sredstava za gašenje požara, evakuacija ugroženih, pružanje prve medicinske pomoći povrijeđenim, izbor sredstava za gašenje požara, stvaranje uslova za efikasno djelovanje Službe zaštite i spašavanja.

Nosioci aktivnosti:

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama, operativne jedinice, lokalna uprava i građani.

Otkaljanje posljedica

Uklanjanje izvora opasnosti koji mogu dovesti do ponovnog pojavljivanja požara, ispitivanje uzroka požara, raščišćavanje zgarišta i sanacija objekta, sprovođenje zdravstveno i higijensko-epidemioloških mjera zaštite.

Nosioci aktivnosti:
Državni organi, lokalna uprava, vlasnici i korisnici.

2. Operativne jedinice

Operativne jedinice koje se angažuju za zaštitu i spašavanje od požara su:

- Opštinska Služba za zaštitu i spašavanje;
- Civilna zaštita;
- Dobrovoljne jedinice za zaštitu i spašavanje;
- Jedinice za zaštitu i spašavanje privrednih društava i drugih pravnih lica;
- Jedinica za gašenje požara iz vazduha;
- Specijalističke jedinice.

3. Organi lokalne uprave, privredna društva, preduzetnici i druga pravna lica

Subjekti koji posjeduju materijalno tehnička sredstva koja se mogu upotrijebiti za zaštitu i spašavanje od požara na teritoriji Opštine Žabljak su:

- Služba zaštite i spašavanja,
- D.O.O. Komunalno i vodovod
- Elektrodistribucija Žabljak,
- Uprava policije,
- Privredna društva, preduzetnici i druga pravna lica koji su obavezni da formiraju preduzetne jedinice. Pregled ljudskih i materijalnih resursa lokalne uprave, privrednih društava i drugih pravnih lica koji se mogu angažovati na teritoriji Opštine Žabljak dat je u tabeli:

Redni Br.	Naziv službe-firme	Ljudski resursi	Vatrogasna vozila	Građevinske mašine	Teretna vozila
1.	Služba zaštite	10	2	0	0
2.	Elektro distribucija	8	0	0	1
3.	D.O.O Zeković gradnja	6	1	4	3
4.	NP Durmitor	8	0	0	1
5.	Winter RAD	3	0	3	3
6.	Uprava šuma CG P.J. Žabljak	12	0	0	0
7.	D.O.O. Komunalno i vodovod	20	0	5	2
8.	D.O.O. Kovačević	2	0	2	2

Tabela br. 5 Pregled ljudskih i materijalnih resursa, lokalne uprave, privrednih društava i drugih pravnih lica na teritoriji Opštine Žabljak.

4. Rukovođenje i koordinacija pri akcijama gašenja požara

U slučaju kada se zaštita i spašavanje od požara u privrednim društvima, drugim pravnim licima i preduzetnicima vrši sopstvenim snagama i sredstvima – preduzetnim jedinicama, zaštitom i spašavanjem rukovodi lice ili tim za rukovođenje koje je određeno u okviru tog privrednog društva, drugog pravnog lica ili preduzetnika.

Kada preduzetne jedinice nisu u mogućnosti da same izvrše zaštitu i spašavanje ljudi i imovine, već su na poziv rukovodnog lica ili tima uključene opštinske službe za zaštitu i spašavanje, rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja od požara

preuzimaju komandiri tih službi. Kada su akcijama zaštite i spašavanja na području opštine angažovane operativne jedinice koje obrazuje MUP – Direktorat za vanredne situacije i civilnu bezbjednost ili su operativne jedinice angažovane na zahtjev Ministarstva, koordinaciju i rukovođenje subjekata učesnika zaštite i spašavanja vrši Ministarstvo. Kada nadležni organ proglasi vanredno stanje na određenom području zbog nastupanja požara, aktiviraju se organi rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja na ugroženom području. Organi rukovođenja zaštitom i spašavanjem mogu se aktivirati i u slučaju kada prijete neposredna opasnost od izbijanja većih požara, koji mogu da dovedu do proglašenja vanrednog stanja. Zaštitom i spašavanjem na području opštine rukovodi opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama koji se formira u opštini. U sastavu opštinskog tima je predstavnik područne jedinice Ministarstva. Koordinaciju i rukovođenje aktivnostima zaštite i spašavanja u slučaju proglašenja vanrednog stanja u jednoj ili više opština, ili kada postoji opasnost da se katastrofa, odnosno veća nesreća proširi na čitavu teritoriju Crne Gore, vrši Koordinacioni tim za upravljanje u vanrednim situacijama.

5. Međuopštinska i međunarodna saradnja

Ukoliko raspoložive snage koje je na gašenje požara angažovala lokalna uprava nijesu dovoljne, na predlog komandira službe, Ministarstvo može angažovati Službe zaštite susjednih i ostalih opština u Crnoj Gori. Lokalna uprava u slučaju potrebe, takođe može direktno pozvati službe susjednih opština. Odluku o traženju pomoći od drugih država u slučaju nastanka vanrednog stanja donosi Ministarstvo, shodno bilateralnim i drugim sporazumima o međunarodnoj saradnji u slučajevima nastanka prirodnih, tehničkotehnoških i drugih katastrofa, kao i ustaljenoj proceduri kada se pomoć traži od organa pri EU, UN i dr.

6. Informisanje građana i javnosti

Ministarstvo, preko operativnog komunikacionog centra (OKC 112), prima pozive u slučaju neposredne prijetnje i nastanka požara i putem sredstava veze, primjenom standardnih operativnih procedura, obavještava nadležne organe i druge učesnike u zaštiti i spašavanju.

Za informisanje javnosti o opasnostima od nastanka požara na teritoriji opštine, kao i posledicama koje mogu nastati po ljude, materijalna i kulturna dobra i životnu sredinu nadležna je opština, a podatke prikuplja preko OKC 112 od opštinskih službi i organa koji su neposredno angažovani u aktivnostima za zaštitu i spašavanje od požara. Službena saopštenja o nastupanju vanrednog stanja, njegovom obimu i aktivnostima i mjerama koje je potrebno preduzeti u akcijama zaštite i spašavanja od požara daje MUP – Direktorat za vanredne situacije i civilnu bezbjednost.

7. Način određivanja reda i bezbjednosti prilikom intervencija

Mjere održavanja reda i bezbjednosti prilikom intervencija na gašenju požara sprovodi Uprava policije – PJ Žabljak.

8. Finansijska sredstva za sprovođenje planova

Financijska sredstva za sprovođenje Opštinskog Plana za zaštitu od požara obezbeđuju se iz budžeta opštine Žabljak, sredstva privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika.

GLAVA III

Prilozi Plana

1. Pregled ljudskih i materijalnih resursa operativnih jedinica;
2. Pregled ljudskih i materijalnih resursa organa lokalne uprave, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika;
3. Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama;
4. Koordinacioni tim za upravljanje u vanrednim situacijama;
5. Organizaciona šema djelovanja;
6. Upustva.

P R E G L E D
LJUDSKIH I MATERIJALNIH RESURSA
OPERATIVNIH JEDINICA

PREGLED LJUDSKI I MATERIJALNIH RESURSA OPERATIVNIH JEDINICA

Redni broj	Naziv jedinice	Odgovorno lice	Brojevi telefona	Broj zaposlenih koji se mogu angažovati (broj pripadnika)	Smještajni kapaciteti	Broj vozila B kategorije	Broj vozila C kategorije
1.	Opštinska služba za zaštitu i spašavanje	Drago Popović	069 434 753 067 909 1006	10	Prostorije vatrogasnog doma	-	2
2.	Avio helikopterska jedinica			13			
3.	Crveni krst Crne Gore	Vojislav Mijušković	020 241 819 020 242 918	120	Šatori za 550 osoba, 200 dušeka, 1000 čebadi, 500 kuhinjskih setova.		
4.	Vazduhoplovni savez Crne Gore	Predrag Mitrović	020 269 782 067 305 305	5-pilotskih letjelica			
5.	GSS Crne Gore O.B. Žabljak	Zoran Vojinović	069 480 644	12			

**OPŠTINSKI TIM ZA UPRAVLJANJE
U VANREDNIM SITUACIJAMA**

Redni broj	Ime i Prezime	Naziv organa-Ustanove i funkcija koju obavlja	Broj telefona
1.	Veselin Vukićević	Predsjednik Opštine	069-476-245 069-363-505
2.	Muamer Hadžalić	Mup i JU-Direktorat za vanredne situacije – načelnik PJ Pljevlja	067-9112-131
3.	Milika Ostojić	Glavni Administrator	069-375-069
4.	Vasilije Jakšić	Potpredsjednik opštine	069-434-924
5.	Drago Popović	Služba zaštite – komandir	069-434-753 067-909-1006
6.	Sava Zeković	Sekretarijat za uređenje prostora	069-339-892
7.	Jelena Bojović	Sekretarijat za finansije	067-909-1016
8.	Nataša Pašić	Direktor JZU dom zdravlja	067-613-494
9.	Vladimir Terzić	Veterinarska stanica	067-539-448
10.	Radenko Radulović	Direktor D.O.O. Komunalno i vodovod	069-555-494
11.	Igor Golubović	Elektorprivreda CG Elektrodistribucija Žabljak	067-558-544
12.	Dragan Slavulj	Načelnik policije Žabljak	063-284-559
13.	Sveto Andjelić	Crna Gora put	067-304-881
14.	Vukomir Marić	Crveni krst	069-206-640

Na osnovu člana 26. Poslovnika Vlade Crne Gore ("Službeni list CG", broj 48/09), Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 13. januara 2011. godine, donijela je

O D L U K U

o izmjenama Odluke o obrazovanju Koordinacionog tima za upravljanje vanrednim situacijama

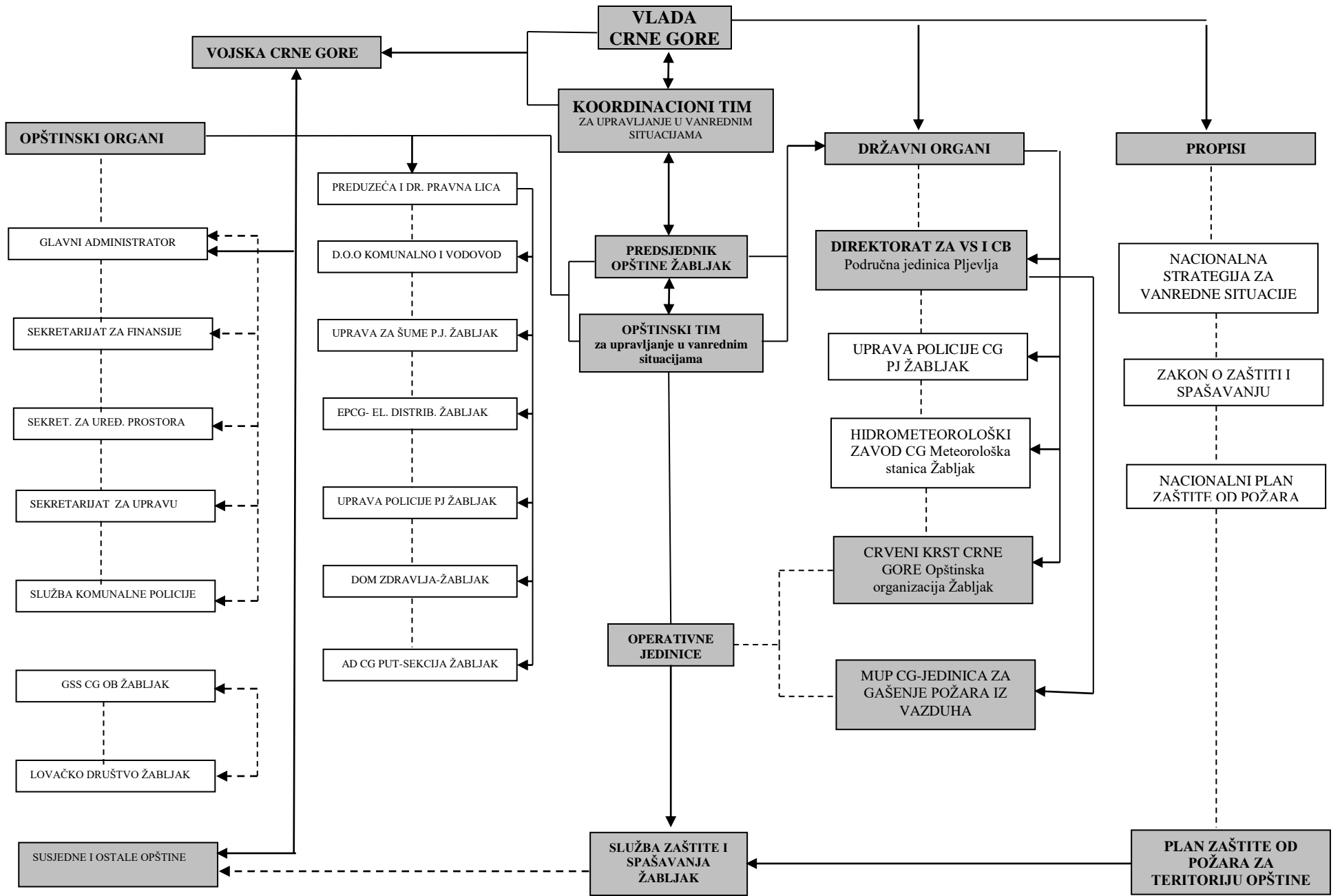
1. U Odluci o obrazovanju Koordinacionog tima za upravljanje u vanrednim situacijama ("Službeni list RCG", br.19/07 i "Službeni list CG", br.38/08 i 68/09) tačka 1 mijenja se i glasi:

"1. Obrazuje se Koordinacioni tim za upravljanje u vanrednim situacijama (u daljem tekstu: Koordinacioni tim) u sastavu:

- 1) Milo Đukanović, Predsjednik Vlade Crne Gore, rukovodilac tima
- 2) Raško Konjević, ministar unutrašnjih poslova, zamjenik rukovodioca tima
- 3) dr. Igor Lukšić, ministar vanjskih poslova i evropskih integracija, član
- 4) dr. Milica Pejanović Đurišić, ministar odbrane, član
- 5) dr. Budimir Šegrt, ministar zdravlja, član
- 6) Zorica Kovačević, ministar rada i socijalnog staranja, član
- 7) Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma, član
- 8) Petar Ivanović, ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja, član
- 9) Ivan Brajović, ministar saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, član
- 10) Rafet Husović, ministar bez portfelja, član
- 11) Slavko Stojanović, direktor Uprave policije, član
- 12) viceadmiral Dragan Samardžić, načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore, član
- 13) Mirsad Mulić, MUP – Direktor direktorata za vanredne situacije, član
- 14) Slavko Perović, samostalni savjetnik u Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore, član
- 15) Kristina Palajsa - Backović, samostalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova, sekretar tima".

2. Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

**ŠEMA ORGANIZACIONOG DJELOVANJA
ZA SLUČAJ POŽARA NA TERITORIJI OPŠTINE ŽABLJAK**

Postupak gašenja požara na mjestima i objektima u kojima se sakuplja ili boravi veći broj lica

U objektima javne namjene (škole, bolnice, domovi kulture...) obično boravi veći broj ljudi pa u slučaju nastanka požara nastaje panika koja može dovesti do povređivanja većeg broja ljudi. Da bi se izbjegle neželjene posljedice u slučaju nastanka požara u objektima javne namjene neophodno je preduzeti sledeće:

1. Lice koje primijeti požar dužno je da ga odmah ugasi, neugrožavajući svoj život, i o tome odmah obavijestiti odgovorno lice u objektu;
2. U slučaju da požar ne može da se ugasi, odgovorno lice odmah poziva Službu zaštite i spašavanja, MUP (okc 112) i odgovornog rukovodioca objekta;
3. Otvara sve izlaze iz objekta i poziva prisutne da mirno napuste objekat;
4. Isključuje objekat sa izvora napajanja električnom energijom na glavnoj razvodnoj tabli;
5. Otvara otvor za ventilaciju radi izbacivanja dima;
6. Organizuje spašavanje nepokretnih i iznemoglih lica;
7. Organizuje spašavanje materijalnih dobara iz objekata.

Postupci pri gašenju požara na električnim uređajima

U slučaju požara na električnim uređajima za prenos, distribuciju i potrošnju električne energije, gašenju se može pristupiti tek kada stručna lica elektroenergetskog postrojenja izvrše isključenje vatrom zahvaćenog ili neposredno ugroženog dijela postrojenja. Pri gašenju ovih požara neophodno je udaljiti sva nestručna lica od zapaljenog elektro-postrojenja.

Za sve intervencije na elektrouređajima i instalacijama obavezno je korišćenje zaštitne opreme (gumene čizme, gumene rukavice za određeni napon, gumena prostirka, motka za odstranjivanje žice pod naponom i kliješta za sječenje žice pod naponom).

Ako dođe do udara električne energije pri čemu je neko povrijeđen, obavezno je da se prvo isključi struja pa da se izvrši spašavanje povrijeđenog.

Pri gašenju požara na drvenim stubovima nadzemnih vodova, visokog napona, neophodno je voditi računa da se gašenje izvodi sa udaljenosti od najmanje 15 m između mlaznice i najbliže tačke pod visokim naponom.

Kod zapaljenja transformatora neophodna je brza intervencija stručnih lica čiji je zadatak da pokušaju odmah ugasi požar ugušivanjem uvođenjem ugljen-dioksida u prostoriju i zatvaranjem svih otvora.

U slučaju da ovlašćeno lice energetskog postrojenja neuspje da ugasi požar odmah poziva Službu zaštite i spašavanja i obavještava odgovornog rukovodioca.

Gašenje treba izvoditi na sledeći način:

16. Provjeriti da li je isključeno napanje zapaljenog dijela električnom energijom,
17. Prostoriju ispuniti ugljen-dioksidom ili suvim prahom za gašenje požara uz zatvaranje svih otvora na prostoriji,
18. Otvaranje ventila za ispuštanje ulja van zapaljene prostorije,
19. Hlađenje zidova susjednih prostorija mlazom raspršene vode,
20. Rasuto zapaljeno ulje se može gasiti raspršenom vodom odnosno pjenom,
21. Na energetskim postrojenjima koja su požarno ugrožena moraju na vidnom mjestu biti istaknuta uputstva za gašenje požara.

Postupak gašenja požara na saobraćajnim sredstvima

Požar na saobraćajnim sredstvima može nastati u toku vožnje, kada je automobil parkiran na otvorenom prostoru ili se nalazi u garaži.

Prilikom požara koji nastaje u toku vožnje ili usled sudara, prevrtanja postoji uvijek opasnost za putnike i vozača koji se nalaze u autima. U ovakvim slučajevima akcija spašavanja je otežana zbog jakog zračenja toplote pri sagorijevanju tečnih goriva tako da bez energične akcije spasilaca i upotrebe zaštitnih odijela spašavanja neće biti uspješno jer su ljudi u vozilu obično zaglavljani.

Postupci pri gašenju požara:

- Motor odmah ugaziti,
- Napustiti vozilo,
- Isključiti dovod sa akumulatora,
- Prigušivanjem čebetom, kaputom ili aparatom za gašenje ugaziti požar,
- Obavijestiti Službu zaštite.

Postupak u slučaju požara u šumskim područjima

Mogućnost izbijanja požara i njegovog razvijanja značajno je određena vrstom šume. Najugroženije su crnogorične šume zbog smole, velike količine iglica i mahovine kao i listopadne šume sa većim brojem osušenih stabala i posječenog drveća.

Gašenje šumskih požara je uvijek težak i komplikovan zadatak jer se požari obično dešavaju na teško pristupačnim terenima, kasno se otkrivaju i rijetki su izvori za snadbijevanje vodom za gašenje.

Šumski požari izbijaju po pravilu u donjem dijelu rastinja i šumskoj prostirci, a tek kasnije se šire po

krošnjama drveća. Šumske požare dijelimo na:

- Podzemne,
- Površinske,
- Krunske.

Podzemni požari nastaju u naslagama treseta ispod površine, sporo se šire i lako se pretvaraju u površinske požare. O gašenju šumskih požara često se ne može govoriti u pravnom smislu te riječi jer je teško prikupiti takve snage koje bi mogle šumski požar ugaziti odmah ako nije primijećen u početnom stadijumu.

Postupci pri gašenju površinskih požara:

- Izviđanje požara pri čemu se pravi procjena pravca i brzina širenja požara i potrebnog ljudstva za njegovo gašenje;
- Raspoređivanje raspoloživog ljudstva u grupe od 4-8 ljudi kako bi se postigao što bolji efekat gašenja;
- Izrada skice terena sa mogućim preprekama na kojima bi se mogao zaustaviti požar;
- Izrada plana gašenja;
- Lokalizacija požara koja se može izvesti: opkoljavanjem požara ako se radi o manjoj površini ili svođenjem požara na klin.

Gašenje požara opkoljavanjem vrši se tako što se ivice požara zasipaju zemljom, gase vodom, ugušuju metlanicama ili se koristi protiv požar.

Kada se opkoljavanje ne može izvesti primjenjuje se napad sa fronta koji se sastoji u tome da dvije grupe idu postepeno sa fronta prema bokovima požara. Najveći efekat gašenja postiže se kada jedna grupa gasi jaku vatru dok druga za njom dogušuje manja žarišta.

Svođenje požara na klin se primjenjuje u slučajevima kada je brzina gašenja sa bokova veća od brzine širenja fronta požara. Taktika se sastoji u tome da se dvije grupe kreću od sredine pozadine preko bokova ka centru fronta.

Navedene metode gašenja se mogu kombinovati ili mijenjati u toku požara ako se primijenjena metoda pokaže neefikasnom.

Gašenje krunskih požara

Prizemni požara u četinarskim šumama može se vrlo brzo pretvoriti u krunski što će dodatno otežati njegovo gašenje.

Kod gašenja ovih požara neophodno je odmah uočiti sve moguće prepreke za njegovo širenje, brzinu i pravac širenja. Gašenje ovih požara vodom moguće je samo u sličaju kada se izvori za snadbijevanje vodom nalaze u blizini pa se obično koristi metoda protiv požara ako za njega postoji pogodna polazna linija (prosjeci, putevi,

listopadna šuma itd). Da bi se vatra lokalizovala često se prave prazni prostori (prosjeci) širine 20 – 40 m zavisno od visine stabala zahvaćenih požarom. Prosjeci se prave tako što se stabla obaraju vrhom prema požaru a zatim se krešu i sav gorljivi materijal uklanja sa prosjeka. Izrada prosjeka se primjenjuje u mlađoj šumi jer je kod visokih šuma teško organizovati uklanjanje oborenih stabala za tako kratko vrijeme.

GLAVA IV

Objavljivanje Plana

Ovaj plan će se objaviti u „Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi“.

Broj: 05-37

Žabljak, 27.10.2015. godine

Skupština opštine Žabljak

Predsjednik,

Vidoje Tomčić, s.r.

Na osnovu člana 41 Zakona o zaštiti i spašavanju ("Sl.list CG", br. 13/07, 5/08 i 32/11) i člana 38 tačka 2 i 46 Statuta opštine Žabljak ("Sl.list RCG-opštinski propisi", br. 9/05, 23/07 i "Sl. list CG-opštinski propisi", br. 3/11 i 7/14), **Skupština opštine Žabljak**, na sjednici održanoj 24.12.2015.godine, **donijela je**

O D L U K U

o donošenju Plana zaštite i spašavanja od požara za teritoriju opštine Žabljak

Član 1

DONOSI SE Plan zaštite i spašavanja od požara za teritoriju opštine Žabljak.

Član 2

Sastavni dio ove odluke je tekstualni dio Plana sa priložima na koji je Ministarstvo unutrašnjih poslova-Direktorat za vanredne situacije, aktom broj 04-UP1-228/15-6204/2 od 16.11.2015.godine, dalo saglasnost.

Član 3

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o usvajanju Plana zaštite od požara ("Sl.list RCG-opštinski propisi", br. 14/94).

Član 4

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu CG-opštinski propisi".

Broj: 030/15-01-450
Žabljak, 24.12.2015.godine

SKUPŠTINA OPŠTINE ŽABLJAK

Predsjednik Skupštine,
Vidoje Tomčić